

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

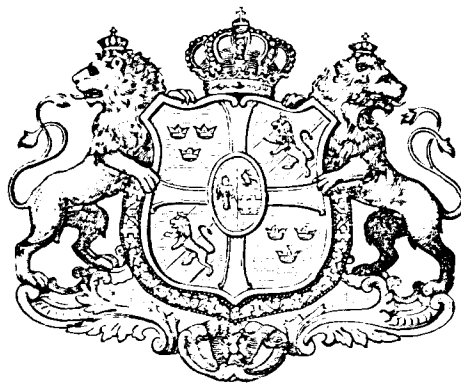
II) HELSO- OCH SJUKVÅRDEN. II.

ÖFVERSTYRELSENS ÖFVER HOSPITALLEN

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1892.

STOCKHOLM 1894.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INLEDNING

TILL

**Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 2,
Överstyrelsens över hospitalen underdåniga berättelse för år ... – Stockholm
: P.A. Norstedt & Söner, 1862-1910.**

Täckningsår: 1861-1910.

**Överstyrelsens över hospitalen underdåniga berättelse för år ... ersattes
1903 av Medicinalstyrelsens underdåniga berättelse angående
sinnessjukvården i riket året 1901**

Överstyrelsen över hospitalen ersattes 1902 av Medicinalstyrelsen.

Föregångare:

Sundhets-collegii underdåniga berättelse om medicinalverket i riket. – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1853-1862.

Täckningsår: Årg. 1(1851)-10(1860)

Efterföljare:

Sinnessjukvården i riket / av Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1913-1941. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

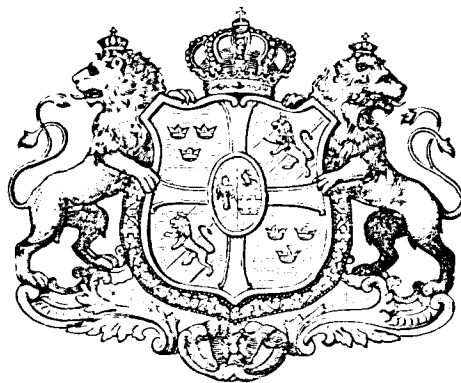
II) HELSO- OCH SJUKVÅRDEN. II.

ÖFVERSTYRELSENS ÖFVER HOSPITALLEN

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1892.

STOCKHOLM 1894.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Innehållsförteckning.

I.

Underdånig berättelse (sidd. 1—7).

1. Sjukvård.....	sid.	2.
2. Självvård och undervisning	»	5.
3. De sjukas sysselsättningar och förströelser	»	5.
4. Byggnader, jordområden m. m.	»	6.
5. Beklädnad, sängutredning och inventarier	»	6.
6. Uppvärmning och lyshållning	»	6.
7. Mathållning och utspisning	»	7.
8. Inkomster och utgifter för hospitals underhåll år 1892	»	7.
9. Utrymme	»	7.
10. Sinnessjuka och idioter	»	7.
11. Skyddsföreningen för sinnessjuka	»	7.

II.

Bilagor.

A. Tabellbilagor.

Tab. 1. Vårdade sinnessjuka	sid.	8.
» 2. Sjukdomsformer	»	9.
» 3. Intagna	sidd.	8 o. 9.
» 4. Intagnas ålder vid sjukdomens början, jemte deras civilstånd	sid.	10.
» 5. Sinnes- och nervsjukdom inom de intagnas släkt	»	10.
» 6. Antagliga sjukdomsorsaker	»	11.
» 7. Stånd och yrke	»	11.
» 8. Hemort	»	12.
» 9. Tillfrisknade	sidd.	12 o. 13.
» 10. Tillfriskningsprocenten under de senaste 10 åren	sid.	13.
» 11. Afidna	sidd.	14 o. 15.
» 12. Tillfälliga sjukdomar	sid.	14.
» 13. Sjukdomens bestånd hos de den 31 December 1892 närvarande	»	15.
» 14. De sjukas fördelning med hänsyn till afgift, samt uppgift om kriminalpatienter	»	15.
» 15. Antal sjukplatser och underhållsdagar; medeltal sjuka för dag; kostnad för utspisning och läkemedel samt totalkostnad för sjukvården	»	16.
» 16. Tjenstemän och betjening	»	16.
» 17. Inkomster för hospitals underhåll	»	17.
» 18. Utgifter för hospitals underhåll	sidd.	18 o. 19.
» 19. Sammandrag af 1892 års redovisning öfver till hospitalsväsendet anslagne medel	sidd.	18 o. 19.
» 20. Sammandrag af läkarnes uppgifter om sinnessjuka och idioter i riket	sidd.	20 o. 21.
Bil. B. Vetenskapliga iakttagelser	»	22—24.
Enskilda anstalter för sinnessjuka	sid.	25.

Table des matières.

I.

Rapport au Roi (pages 1—7).

1. Service médical	page	2.
2. Service religieux et enseignement	»	5.
3. Occupations et amusements	»	5.
4. Bâtimens etc.	»	6.
5. Vêtemens, garnitures de lit, meubles	»	6.
6. Chauffage et éclairage	»	6.
7. Régime alimentaire	»	7.
8. Recettes et dépenses	»	7.
9. Nombre des places	»	7.
10. Aliénés et idiots du royaume	»	7.
11. Notices sur l'Association pour l'assistance des aliénés en dehors des institutions publiques	»	7.

II.

Annexes.

A. Tableaux annexés.

Tab. 1. Mouvements des aliénés dans les établissemens	page	8.
» 2. Formes morbides	»	9.
» 3. Admissions de l'année	pages	8 et 9.
» 4. L'âge au commencement de la maladie et l'état civil des aliénés	page	10.
» 5. Maladies mentales et nerveuses parmi les parents des aliénés	»	10.
» 6. Causes probables de la maladie	»	11.
» 7. Les aliénés par profession	»	11.
» 8. Les aliénés par domicile	»	12.
» 9. Guéris (par âge, par séjour à l'hôpital et par durée)	pages	12 et 13.
» 10. Relation pour cent des résultats du traitement pendant les derniers dix ans	page	13.
» 11. Décès (par âge, par séjour à l'hôpital, par durée et par nature de la maladie)	p.	14 et 15.
» 12. Maladies intercurrentes	page	14.
» 13. Notice sur la durée de la maladie chez les aliénés, traités dans les établissemens le 31 Dec. 1892	»	15.
» 14. Classification des aliénés par rapport aux catégories de payement, et notice sur les aliénés criminels	»	15.
» 15. Nombre des places et des journées d'entretien; moyenne des malades par jour; frais d'alimentation, de médicaments, et frais totaux des établissemens	»	16.
» 16. Nombre des médecins, des surveillans et des gardes malades	»	16.
» 17. Recettes pour les hôpitaux	page	17.
» 18. Dépenses pour les hôpitaux	pages	18 et 19.
» 19. État financier	»	18 et 19.
» 20. Résumé des rapports des médecins sur les aliénés et les idiots du royaume	p.	20 et 21.
Annexe B. Observations scientifiques	pages	22—24.
Etablissements privés pour des aliénés	page	25.

TILL KONUNGEN.

Den underdåniga berättelse rörande förvaltningen och verksamheten inom rikets hospitalsväsen under 1892, hvilken det åligger Medicinalstyrelsen i egenskap af öfverstyrelse öfver hospitalen att afgifva, får Medicinalstyrelsen härmed till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnna. Den omfattar redogörelse för *sjukvård* och dermed i sammanhang stående förhållanden, utdrag ur de af predikanter och öfverläkare afgifna berättelser angående *själavård* och *undervisning*, de sjukas *sysselsättningar* och *förströelser*, uppgifter rörande anstalternas *byggnader* och *jordområden*, *utredning* i kläder och inventarier, *uppvärmning* och *lyshållning*, *mothållning* och *utspisning*, *inkomster* och *utgifter* samt *utrymme* vid de särskilda anstalterna; dessutom innehåller berättelsen upp-

gift om antalet i riket befintliga sinnessjuka och idioter, samt en kort redogörelse för skyddsföreningens för sinnessjuka verksamhet under redovisningsåret. Slutligen meddelas såsom bilagor dels tabellariska öfversigter angående sjukvård och dermed sammanhängande förhållanden, rörande inkomster och utgifter för hospitals underhåll, sammandrag af 1892 års redovisning öfver till hospitalsväsendet anslagna medel, sammandrag af läkarnes uppgifter om sinnessjuka och idioter, dels vetenskapliga iakttagelser samt såsom bihang en kort redogörelse öfver de enskilda vårdanstalternas verksamhet.

1. Sjukvård.¹

Statens vårdanstalter och derstädes tillgängliga platser. För sinnessjukas vård hade staten under redovisningsåret 10 hospital och 2 asylor, nämligen hospitalen i Göteborg, Hernösand, Kristinehamn, Lund, Nyköping, Stockholm, Upsala, Vadstena, Vexjö och Visby samt asylerna i Lund och Malmö. Å dessa funnos vid årets början 3,309 platser för sinnessjuka. Vid årets slut var platsernas antal förökadt, genom tillbyggnad i Vadstena och förändringar i Upsala och Hernösand, med 48 eller således till 3,357 platser, af hvilka 3,237 tillhörde 2:dra och 3:dje betalningsklassen, 120 den första.

Under byggnad var hospitalet i Piteå med 300 platser, deraf 10 äro beräknade för epidemiskt sjuka.

Omsättning af sjuka.

Qvarliggande från år 1891. Vid redovisningsårets början funnos å statens samtliga anstalter qvarliggande 2,980. Af dessa voro 1,593 män och 1,387 kvinnor, motsvarande de förra 53·5 % och de senare 46·5 % af samtliga qvarliggande. Vid början af år 1891 voro å samtliga dessa anstalter qvarliggande 2,592.

Intagna under 1892. Antalet intagna har varit 1,115, nämligen 638 män och 477 kvinnor, motsvarande de förra 57·2 % och de senare 42·8 % af alla intagna. Under år 1891 intogos å statens samtliga anstalter 1,203, således 88 mera än under år 1892. De under år 1892 intagna utgjorde 37·4 % af de under samma år vårdade.

Antalet vårdade under 1892 har utgjort 4,095, nämligen 2,231 män och 1,864 kvinnor, motsvarande de förra 54·5 % och de senare 45·5 % af samtliga vårdade. Under år 1891 vårdades å samma anstalter 3,795, således 300 mindre än under redovisningsåret.

Afförda under år 1892 blefvo 813, nämligen 454 män och 359 kvinnor, motsvarande de förra 55·2 % och de senare 44·2 % af samtliga afförda. Under år 1891 affördes å statens anstalter 815, således 2 mera än under redovisningsåret. Jemförelsen mellan intagna och afförda visar, att 302 flera blifvit intagna än afförda, hvilken omständighet får sin hufvudsakliga förklaring deraf, att Lunds asyl, som vid årets början endast till ungefär två tredjedelar var upptagen, vid årets slut var fullständigt be- laggd.

Ofvanstående redogörelse för omsättningen af sjuka utgör ett sammandrag af de särskilda anstalternas berättelser. Den verkliga omsättningen var något mindre, enär en del endast utgjorde en omflyttning från hospital till asyl. Till Lunds asyl öfverflyttades nämligen från hospitalen 189 obotliga sinnessjuka under redovisningsåret.

Intagna sjuka.

Beträffande olika *sjukdomsformer* hos de under året intagna utvisar tab. 2 följande:

Tungsinne förekom hos 228, hvaraf 103 män och 125 kvinnor, resp. 45·2 % och 54·8 %. De för tungsinne intagna manliga patienterna utgjorde 16·1 % af alla intagna män, de för tungsinne intagna kvinnorna utgjorde 26·2 % af alla under året intagna kvinnor.

Ursinne förekom hos 277, deraf 151 män och 126 kvinnor, motsvarande resp. 54·5 % och 45·5 %. De för ursinne intagna manliga patienterna utgjorde 23·7 % af alla intagna män, de för ursinne intagna kvinnliga patienterna utgjorde 26·4 % af alla intagna kvinnor.

Förryckthet förekom hos 285, deraf 182 män och 103 kvinnor, motsvarande 63·9 % och 36·1 %. Af alla intagna män utgjorde de för förryckthet intagna 28·5 %, af alla intagna kvinnor utgjorde de för förryckthet intagna 21·6 %.

Svagsinnet förekom hos 223, deraf 124 män och 99 kvinnor, resp. 55·6 % och 44·4 %. Af alla intagna män voro 19·4 % intagna för svagsinnet, af alla intagna kvinnor 20·7 % intagna för svagsinnet.

Sinnessjukdom med förlamning förekom hos 52, deraf 42 män och 10 kvinnor, resp. 80·8 % och 19·2 %. Af alla intagna män utgjorde de för dementia paralytica intagna 6·6 %, af alla intagna kvinnor utgjorde de för denna sjukdom intagna 2·1 %.

Sinnessjukdom med fallandesot förekom hos 21, deraf 14 män och 7 kvinnor, resp. 66·7 % och 33·3 %. Af alla intagna män utgjorde antalet för sinnessjukdom med fallandesot intagna 2·2 % och af alla intagna kvinnor antalet för samma sjukdom intagna kvinnor 1·5 %.

För *fånighet* blefvo 28 intagna, hvaraf 21 män och 7 kvinnor, resp. 75·0 % och 25·0 %. Procenttalet af de för denna sjukdom intagna män och kvinnor i förhållande till hela antalet intagna af hvardera könet var resp. 3·3 och 1·5.

»Okänd sjukdom» (simulation) förekom hos 1 man. Af alla intagna män utgör detta 0·2 %.

Af alla intagna ledo	20·4 %	af tungsinne
»	24·8 %	» ursinne
»	25·6 %	» förryckthet
»	20·1 %	» svagsinnet
»	4·7 %	» sinnessjukdom med förlamning
»	1·9 %	» sinnessjukdom med fallandesot
»	2·5 %	» fånighet
»	0·1 %	» okänd sjukdom

Sålunda framgår af jemförelsen af de särskilda sjukdomsformer, som förekommit hos män och kvinnor, att männen i vida högre grad än kvinnorna lidit af förryckthet och sinnessjukdom med förlamning, kvinnorna deremot mer än männen lidit af tungsinne. Enkel sinnessjukdom är förfärligt den sjukdomsform, som föranlett de flesta intagningar nämligen 90·9 % af alla intagningar.

Förhållandet emellan de intagna och vårdade uttryckes med följande procenttal för hvarje vårdanstalt: Lunds asyl 39·5 %, Nyköpings hospital 31·4 %, Visby 30·9 %, Göteborgs 30·4 %, Lunds hospital 28·2 %, Stockholms 28·0 %, Kristinehamns 27·4 %, Upsala 25·7 %, Hernösands 24·8 %, Vexjö 22·5 %, Vadstena 17·9 %, Malmö asyl 3·4 %. Antalet å de särskilda anstalterna intagna patienterna angifves i tab. 3.

Af de för *enkel sinnessjukdom* 1,014 intagna voro 561 män och 453 kvinnor, 90·9 % af alla intagna, 87·8 % af intagna män, 95· % af intagna kvinnor. Med hänsyn till de särskilda anstalterna blir förhållandet emellan intagna sjuka med enkel sinnessjukdom behäftade, och alla intagna följande: Kristinehamn 100·0 %, Visby 100·0 %, Upsala 95·8 %, Vexjö 95·1 %, Vadstena 94·8 %, Hernösand 94·4 %, Göteborg 92·2 %, Nyköping 92·0 %, Lunds hospital 89·7 %, Lunds asyl 84·5 %, Malmö asyl 83·3 %,

¹ Referent Medicinalrådet Bolling.

Stockholm 82.6 %. Under öfriga i samma tabell upptagna sjukdomskategorier förekommo inalles 102 fall eller 9.1 % af samtliga intagna sjuka.

Beträffande *åldern hos de intagna* har det visat sig (tab. 3), att förhållandet dermed är följande:

Under 15 år.	16—20.	21—25.	26—30.	31—35.	36—40.	41—45.	46—50.	51—60.	61—70.	Öfver 70 år.
0.7 %	6.2 %	10.6 %	13.8 %	13.6 %	14.1 %	12.4 %	9.4 %	12.6 %	5.4 %	1.2 %

Sjukdomens bestånd före intagningen har kunnat bestämmas för 1,102 bland 1,115 intagna, således för 98.9 %. De olika beståndstiderna för dessa 1102 patienter hafva varit följande:

Under 3 månader.	3—12 månader.	1—2 år.	2—3 år.	3—4 år.	4—5 år.	Öfver 5 år.
21.6 %	23.6 %	9.8 %	6.2 %	3.7 %	3.7 %	31.4 %

Således har äfven under detta år ett stort antal, nämligen 45 % af alla intagna, inkommit senare än 2 år efter insjuknandet, då utsigterna för tillfrisknande äro ganska dåliga.

Antal förutgångna anfall af sinnessjukdom före intagningen har kunnat bestämmas i 1,100 fall af 1,115 intagna, således för 98.7 %. De recidiverande fallen och de för första gången insjuknade förhålla sig som följer:

Intet förutgångnet anfall.	Ett förutgångnet anfall.	Två förutgångna anfall.	Tre förutgångna anfall.	Fyra o. s. v.
76.6 %	11.1 %	5.2 %	2.1 %	5.0 %

De för första gången uppträdande fallen förhålla sig sålunda till återfallen såsom 76.6 till 23.4.

Den ålder då sinnessjukdom första gången uppträdt bland de under år 1892 intagna sjuka har i 2 fall icke kunnat utrönas. I alla öfriga är den anförd, hvarigenom visas (tab. 4), att de talrikaste fallen inträffat i åldern 26—30 år, dernäst under ålderperioden 21—25 år.

Med afseende på de *under året intagnas civilstånd* har det visat sig, att nära dubbelt så många ogifta (709) som gifta (406) förekommit. Af de 52 med *dementia paralytica* behäftade funnos 32 som voro eller varit gifta; 16 voro ogifta, om 4 saknas uppgift. Af de gifta hade 24 (21 män 3 kvinnor) barn, af de ogifta 5 kvinnorna hade 2 barn.

Inom de intagnas slägt har sinnessjukdom kunnat spåras i 430 fall och nervsjukdom i 26 fall (tab. 5), hvilket utgör resp. 38.6 % och 2.3 % af alla intagna. Sinnes- och nervsjukdom har bland de under året intagna kunnat spåras i 5.8 % hos fader, i 10.0 % hos moder, i 0.5 hos båda föräldrarna, i 7.0 % hos fadrens föräldrar eller syskon, i 0.4 % hos båda föräldrarnas föräldrar eller syskon, i 8.8 % hos den sjukas syskon.

Särskilda sjukdomsorsaker finnas angifna i 785 fall bland de intagna (tab. 6). Dervid förekomma religiös inflytelse och kärlek hvardera 77 gånger, missbruk af spritdrycker 74 gånger, olyckor och motgångar 62 gånger, influenza epidemica 59 gånger, husliga bekymmer 56, häftiga sinnesrörelser 38, skador å hufvudet 36, syfilis 32 gånger o. s. v. Såsom orsak till sinnessjukdom med förlamning förekommer syfilis 19 gånger, husliga bekymmer

samt olyckor och motgångar, hvardera 6 gånger, missbruk af spritdrycker 5 gånger o. s. v.

Angående *de intagnas stånd och yrke* framgår (tab. 7), att det öfvervägande flertalet tillhör de jordbrukande klasserna. Om nämligen till dessa hänföras icke blott jordbrukande ståndspersoner och bönder samt jordtorpare, utan äfven tjenare och daglönare af jordbruksklass, uppgår antalet af hithörande intagna till 562 d. ä. 50.4 % af alla intagna. Orsaken härtill är ingen annan än att rikets innevånare till en öfvervägande del tillhöra denna klass. I afseende på antalet sinnessjuka i jernförelse med antalet personer tillhörande denna samhällsklass har det visat sig, att den jordbrukande samhällsklassen har jernförelsevis ett mindre antal än öfriga samhällsklasser. Af öfriga stånd och yrken äro handverkare och näringsidkare företrädade af 161 sjuka, enskild betjening och daglönare icke tillhörande jordbruksklass af 107, fabriksarbetare af 46, fattighjon af 45, militärer af 35, handlande af 33, sjöfartsidkare af 30 o. s. v.

Af de för *dementia paralytica* intagna voro 11 handverkare, 8 handlande, 8 jordbrukare, 4 civila embetsmän, 4 sjöfartsidkare, 3 militärer, 2 vaktbetjenter, 2 ingenjörer o. s. v.

Af de intagna voro 831 *bosatta på landet* och 284 *i stad* (tab. 8), motsvarande resp. 74.5 % och 25.5 % af alla intagna. Om detta förhållande kan samma anmärkning göras som rörande den jordbrukande befolkningen, att den öfvervägande delen af rikets befolkning lefver på landsbygden, och utgöra innevånarne derstädes mera än 80 % af rikets folkmängd. Det absoluta antalet sinnessjuka från landsbygden är således öfvervägande, men relativt till folkmängden derstädes är antalet sinnessjuka derifrån något mindre i jernförelse med antalet sinnessjuka från städerna.

Bland länen var det största antalet (126) från Malmöhus län, det minsta (8) från Norrbottens län.

Tillfrisknade.

Inalles 262, nämligen 141 män och 121 kvinnor affördes från anstalterna såsom *tillfrisknade* (tab. 9). Alla hade vårdats för enkel sinnessjukdom utom en man, som vårdats för sinnessjukdom med förlamning, och 1 kvinna, som vårdats för sinnessjukdom med fallandesot. Enär antalet för enkel sinnessjukdom vårdade under året uppgått till 3,737 (enlig hoplagda uppgifterna härom i tab. 1 af resp. läkares årsberättelser), utgör sålunda de från enkel sinnessjukdom tillfrisknade 7.0 % af alla för enkel sinnessjukdom under år 1892 vårdade. Under år 1891 uppgick denna procent till 5.7 %, under 1890 till 8.0 %, under 1889 till 8.1 % och under 1888 till 9.9 %. Hela antalet tillfrisknade i förhållande till hela antalet vårdade utgjorde 6.4 % eller 1.2 % mera än under föregående år och 1.1 % mindre än år 1890, under hvilka år hela antalet tillfrisknade i förhållande till hela antalet vårdade utgjorde resp. 5.2 % och 7.5 %. Å de olika anstalterna har tillfriskningsprocenten aftagit i följande ordning: Visby 21.4 %, Upsala 11.1 %, Nyköping 10.6 %, Kristinehamn 10.5 %, Stockholm 9.4 %, Göteborg 8.7 %, Lunds hospital 7.7 %, Hernösand 6.3 %, Vexjö 5.2 %, Vadstena 3.2 %, Lunds och Malmö asylor 0.0 %.

Hvad beträffar *de tillfrisknades ålder* framgår af tab. 9, att 0.4 % voro under 15 år gamla, 9.1 % voro 16—20, 16.6 % voro 21—25, 19.2 % voro 26—30, 8.2 % voro 31—35, 12.1 % voro 36—40, 6.4 % voro 41—45, 8.3 % voro 46—50, 14.4 % voro 51—60, 4.9 % voro 61—70, och 0.4 % voro öfver 70 år gamla.

I afseende på *de tillfrisknades vistelsetid å hospital* ställde sig förhållandet sålunda, att 81·4 % vistats der kortare tid än ett år, 11·0 % under 1—2 år, 2·7 % under 2—3 år, 2·7 % under 3—4 år, 0·7 % under 4—5 år samt 1·5 % öfver 5 år.

Sjukdomens bestånd från dess uppkomst har för de under året tillfrisknade varit: mindre än 3 månader för 14·8 % af samtliga tillfrisknade; 3—12 månader för 52·3 %; 1—2 år för 17·4 %; 2—3 år för 4·9 %; 3—4 år för 4·9 %; 4—5 år för 1·9 %; öfver 5 år för 3·4 % samt okänd tid för 0·4 %.

Tillfriskningsprocenten beträffande de för enkel sinnessjukdom under åren 1883—1892 å hospitalen intagna utgjorde (tab. 10) 45·6 %, om de sjuka intagits inom 2 år efter sjukdomens uppkomst, men 9·4 %, om sjukdomen före intagningen egt bestånd mer än 2 år.

Affidna.

Antalet å anstalterna *afidna* under 1892 utgjorde (tab. 11) tillsammans 179, deraf 102 män och 77 kvinnor, motsvarande 4·4 % af alla vårdade, 4·6 % af vårdade män och 4·1 % af vårdade kvinnor. Motsvarande tal för 1891 utgjorde 3·3 %, 3·8 % och 2·8 %. För 1890 var mortalitetsprocenten 3·7 %, 4·1 %, och 3·0 %. Af de *afidna* vårdades 72·6 % för enkel sinnessjukdom, 18·4 % för sinnessjukdom med förlamning, 5·6 % för sinnessjukdom med fallandesot, 3·4 % för fänighet. Beräknas dödlighetsprocenten i de olika sjukdomarna efter antalet vårdade i de olika sjukdomsformerna (resp. 3,737; 103; 140 och 114), befinnes den vara i enkel sinnessjukdom 3·5 %, i sinnessjukdom med förlamning 32·0 %, i sinnessjukdom med fallandesot 7·1 %, i fänighet 5·3 %.

Förhållandet emellan antalet *afidna* och antalet vårdade å de olika anstalterna var följande: Visby 0·0 %, Malmö asyl 2·2 %, Upsala 2·5 %, Kristinehamn 2·8 %, Vexjö 2·9 %, Nyköping 3·1 %, Hernösand 3·5 %, Vadstena 4·5 %, Göteborg 4·7 %, Lunds hospital 5·6 %, Stockholm 6·4 %, Lunds asyl 6·7 %.

Af de *afidna* hade 88 eller 49·1 % vistats å anstalten mindre än ett år, 56 eller 31·3 % 1—5 år, 13 eller 7·3 % 6—10 år, 4 eller 2·2 % 11—15 år 5 eller 2·8 % 16—20 år, 13 eller 7·3 % öfver 20 år.

Bland *dödsorsakerna* intaga lungsjukdomarna förnämsta rummet, i det å anstalterna 42 dödsfall af akuta och kroniska lungsjukdomar samt 48 af tuberkulos förekommit, af hvilka senare alla varit lungtuberkulos, utgörande lungsjukdomarne 50·3 % af samtliga dödsfall, under det att dödsfall i följd af sjukliga förändringar i hjernan och dess hinner, deruti inbegripna de sjukliga förändringar, som förekomma i dementia paralytica, endast inträffat 33 gånger, motsvarande 18·4 %. Dessutom hafva 1 fall af vådadöd och 3 fall af själfmord förekommit, alla utförda genom hängning.

Tillfälliga sjukdomar.

Allmänna helsotillståndet har varit godt. Inga svårare epidemiska sjukdomar hafva förekommit. Endast influenza epidemica har haft större frekvens (242 fall), hvarjemte fall af erysipelas förekommit. Lungtuberkulos har ofta förekommit (71 fall), luft-rörskatarr (60 fall) och lunginflammation (42 fall) hafva ej heller sällan visat sig. Magsjukdomar hafva äfven förekommit, i det 114 fall af diarrhé, 88 fall af akut eller kronisk magkatarr å vårdanstalterna inträffat. För öfrigt innehåller förteckningen på tillfälliga sjukdomar en mängd namn från skilda håll af pato-

logiens område (tab. 12). Deraf synes att tillsammans 1,324 patienter varit af tillfälliga sjukdomar angripna, motsvarande detta 32·3 % af alla vårdade. Under år 1891 var sjuklighetsprocenten 24·5 %.

Vid årets slut närvarande.

Sjukdomens bestånd bland de vid årets slut närvarande 3,282 har kunnat bestämmas för 3,252 eller i 99·1 %. Bland dessa hade sjukdomen egt bestånd mindre än ett år för 8·7 %, 1—2 år för 7·7 %, 2—3 år för 7·2 %, 3—5 år för 12·2 %, 5—10 år för 24·5 %, öfver 10 år för 39·7 %. Således äro 83·6 % af dem, som vårdades å anstalterna, sådana, som vistats derstädes mera än 2 år.

Å de särskilda vårdanstalterna förekommo *de, som vårdats derstädes mer än två år*, i följande procenttal af samtliga vid årets slut närvarande: Lunds hospital 69·2 %, Göteborg 72·5 %, Upsala 76·3 %, Kristinehamn 76·5 %, Nyköping 79·1 %, Stockholm 80·5 %, Hernösand 82·7 %, Visby 82·8 %, Vexjö 85·3 %, Vadstena 86·6 %, Lunds asyl 99·6 %, Malmö asyl 100 %. Här af framgår, att alla hospital lida i mer eller mindre grad under trycket af ett stort antal sjuka, som sannolikt äro obotliga, och att hospitalen behöfva erhålla tillfälle att befria sig från en större del af dessa, om de skola kunna uppfylla ändamålet att vara kurativa anstalter.

Med hänsyn till afgift voro de vid årets slut närvarande sjuka sålunda fördelade (tab. 14), att 116 eller 3·5 % tillhörde betalande i första klass, 380 eller 11·6 % betalande i andra klass, 2,594 eller 79·0 % betalande i tredje klass, hvarjemte 192 eller 5·9 % voro fria från afgift.

Kriminalpatienter.

Kriminalpatienter eller sådana, hvilka äro åtalade eller dömda för straffbar handling utgjorde vid årets slut 188 (152 män och 36 kvinnor), eller 5·7 % af samtliga kvarliggande (tab. 14). Af dessa tillhörde 124, nämligen 103 män och 21 kvinnor, sådana, hvilka icke kunnat i följd af sinnessjukdom fällas till ansvar för brottslig handling, 14 voro sinnessjuka ransakningsfångar och 50 straffångar, som under strafftiden blifvit sinnessjuka. Å de olika anstalterna förhöll sig antalet vårdade kriminalpatienter till hela antalet vårdade på följande sätt: Malmö asyl 10·1 %, Visby hospital 9·5 %, Vexjö 8·5 %, Göteborg 5·9 %, Vadstena 5·1 %, Stockholm 4·9 %, Lunds asyl 4·6 %, Lunds hospital 4·1 %, Hernösand 3·8 %, Kristinehamn 2·8 %, Upsala 2·2 %, Nyköping 1·9 %. Det högsta relativa antalet hade således Malmö asyl, det lägsta Nyköpings hospital.

Följande *brott* hade blifvit begångna af de 188 kriminalpatienterna nämligen: Mord och dråp af 49, mordbrand af 37, stöld, rån och bedrägeri af 40, våld af 31, barnamord, mordförsök hvardera af 7, mordbrandsförsök af 5, våldtäkt och försök dertill af 2, blodskam, fosters läggande å lön, genom vårdslöshet förorsakad eldsvåda, smädeligt talande om Konungen, hvardera brottet begånget af 1 kriminalpatient.

Underhållsdagar.

Antalet underhållsdagar för de under året på anstalterna vårdade uppgick till 1,150,219 (tab. 15). Medeltalet dagligen vårdade utgjorde alltså 3,143 emot 2,753 under år 1891.

Omkostnader för sjukvård.

Totalkostnaden för den egentliga sjukvården beräknad af hela kostnaden, med undantag af kostnaden för byggnader, reparationer, onera och utskylder, utgjorde 1,419,049 kronor 38 öre. Vid totalkostnadens fördelning på underhållsdagarna erhålles som totalkostnad för hvarje person och dag 1 krona 23 öre och för år 450 kronor 18 öre mot resp. 1 krona 27 öre och 463 kronor 55 öre under år 1891. Å de särskilda hospitalen har kostnaden för person och dag förhållit sig på följande sätt: Göteborg 1·62, Visby 1·42, Stockholm 1·38, Upsala 1·30, Hernösand 1·25, Kristinehamn 1·25, Lund 1·19, Nyköping 1·18, Vadstena 1·11, Vexjö 1·10, Malmö 1·03. Skillnaden mellan den dyraste och billigaste medelkostnaden (Göteborg och Malmö) utgör 59 öre.

Läkemedelskostnaden för året uppgick vid samtliga anstalterna till 15,492 kronor 22 öre, eller för hvarje sjuk för dag 1·3 öre och 4 kronor 76 öre i medelkostnad för hvarje person för år.

Tjenstemän och betjening.

Antalet vid anstalterna för sjukvården anställda tjenstemän och betjening uppgick till 416 (tab. 16). Om härifrån afräknas läkarepersonalen, tillsammans 26, samt uppsyningsmän och förestånderskor, 24 personer, så återstår 366 såsom utgörande den egentliga vaktbetjeningen. Enär medeltalet sjuka för dag under året vid statens anstalter uppgått till 3,143, hade alltså hvar och en af betjeningen haft att tillse 8·6 sjuka. Å de olika anstalterna hade hvar och en af betjeningen att tillse följande antal sjuka: Stockholm 7·0, Kristinehamn 7·3, Visby 7·5, Upsala 7·7, Hernösand 7·8, Göteborg 8·0, Vexjö 8·3, Lunds hospital 8·7, Nyköping 9·0, Lunds asyl 9·9, Malmö asyl 10·7, och Vadstena hospital 10·9.

2. Sjulavård och undervisning.

Gudstjenst har hållits å statens hospital och asyler alla sön- och högtidsdagar under året, vanligen under form af högmessogudstjenst med sådan förkortning, att hela förrättningen icke upptagit mera tid än högst en timme. Å några hospital har ottesång hållits å juldagen och nyårsdagen samt någon gång vespergudstjenst. De gudstjenstbesökandes antal har å de olika anstalterna mycket varierat och i de flesta fall utgjort ungefär 20 % af de närvarande sjuke. Allmän nattvardsgång har hållits å de stora anstalterna vanligen 2 gånger om året; å de mindre anstalterna, der någon allmän nattvardsgång ej kunnat komma i fråga, har nattvarden dock af predikanten blifvit meddelad dem, som sådant önskat och som öfverläkaren ansett kunna blifva deraf delaktiga. Passionspredikningar och bibelförklaringar hafva äfven å ett par anstalter hållits. Allmän läsning ur någon god bok har äfven egt rum. Dagligen hafva morgon- och aftonböner hållits af någon bland betjeningen på de särskilda afdelningarna. Undantagsvis har hospitalspredikanten förrättat dessa bönestunder. Undervisning har meddelats af hospitalspredikanten vid Stockholms, Upsala och Vadstena hospital uti vanliga skolämnena. Antalet af dem, som kunnat begagna sig deraf, har dock varit ganska ringa. Anstalternas bokförråd har under året förökats genom inköp af omkring 300 nya böcker af religiöst, historiskt

eller naturhistoriskt innehåll, eller ock innehållande smärre berättelser, reseskildringar o. d. Läslusten bland patienterna har i allmänhet varit god. Bokförrådet handhafves af hospitalspredikanten.

3. De sjukas sysselsättningar och förströelser.

Äfven under detta år har uppmärksamheten varit fästad vid vigten deraf, att de sjuka sysselsättas, dels för att afleda deras sjukliga tankar, dels ock för att underhålla och stärka deras kroppskrafter genom lämplig kroppsrörelse. Utom det med sysselsättningen åsyftade kurativa ändamålet, är det äfven med arbetet afsedt, att i någon mån skaffa ersättning för de dryga utgifter, som staten får vidkännas för de sinnessjukas vård. Smärre reparationer af byggnader, målning o. d., tillverkning och lagning af inventarier och persedlar för anstaltens eget behof, arbete i trädgård, vid jordbruk, i ladugård, sågning och bärning af ved, biträde i kök och tvätt, renhållning m. m. hafva derföre utgjort patienternas hufvudsakliga göromål. Härigenom har antalet främmande arbetare i betydlig mån inskränkts och utgifterna förminskats. För att göra de sjuka både i stånd att verkställa arbete och tillika mera villiga dertill, har tilldelats arbetande patienter en förstärkning i kosten, och tillika hafva de erhållit s. k. flitpenningar, som alltefter flit och yrkesskicklighet vexlat emellan 5 och 15 öre för dagen, undantagsvis uppgått till något mera. För dessa flitpenningar hafva de antingen skaffat sig något tillåtet njutningsmedel, eller någon småsak, prydnad o. d.

Göromålens omfattning synes bäst af följande sammandrag enligt öfverläkarnes årsberättelser:

Å *Göteborgs hospital* har utförts 9,718 mans- och 8,278 qvinsdagsverken eller tillsammans 17,996;

å *Hernösands hospital* 9,347 mans- och 9,823 qvinsdagsverken eller tillsammans 19,170;

å *Kristinehamns hospital* 26,672 mans- och 17,679 qvinsdagsverken eller tillsammans 44,351;

å *Lunds hospital* 21,684 mans- och 20,620 qvinsdagsverken eller tillsammans 42,304;

å *Lunds asyl* 25,266 mans- och 16,886 qvinsdagsverken eller tillsammans 42,152;

å *Malmö asyl* 12,706 mans- och 11,097 qvinsdagsverken eller tillsammans 23,803;

å *Nyköpings hospital* 4,306 mans- och 3,729 qvinsdagsverken eller tillsammans 8,035;

å *Stockholms hospital* 13,344 mans- och 12,170 qvinsdagsverken eller tillsammans 25,514.

å *Upsala hospital* 26,869 mans- och 15,779 qvinsdagsverken eller tillsammans 42,648;

å *Vadstena hospital* 21,228 mans- och 11,000 qvinsdagsverken eller tillsammans 32,228;

å *Vexjö hospital* 14,296 mans- och 12,000 qvinsdagsverken eller tillsammans 26,296;

å *Visby hospital* 4,088 dagsverken. Fördelas antalet dagsverken på de vid årets början tillgängliga platserna, finnes det, att *Kristinehamn* för hvarje plats har 147 dagsverken, *Visby* 136, *Malmö* 135, *Lunds hospital* 120, *Vexjö* 120, *Upsala* 101, *Stockholm* 94, *Vadstena* 89, *Hernösand* 88, *Nyköping* 70. Lunds asyl kan ej tagas in i jmförelsen, enär den vid årets början

endast till knappa två tredjedelar var upptagen och först vid årets slut blef fullt belaggd.

Arbete, särskildt lämpadt för första klassens patienter, finnes endast å Upsala hospital, der en slöjdvärkstad visat sig vara till mycket gagn. Till förströelse för denna klassens patienter finnas piano på qvinsafdelningen och biljard å mansafdelningen. Dessutom förströ de sig med läsning af böcker och tidningar, med promenad i omgivande anläggningar, med mottagande af besök m. m. Någon gång hafva gemensamma utfärder blifvit anordnade. Å anstaltens festsalar hafva dessutom små enkla musikfester jemte servering af kaffe förekommit, hvarvid någon musikförening välvilligt låtit höra sig. Till bestridande af utgifterna för de sjukas förströelser hafva dels anslagen å stat blifvit använda, dels hafva välvilliga gifvare skänkt medel dertill. Sålunda har Friherre Oscar Dickson äfven för detta år skänkt 500 kronor till Göteborgs hospital, och anhöriga till de sjuka hafva skänkt 250 kronor till Lunds hospital för att användas till de sjukas förströelse, hvarjämte en efter långvarig sjukdom tillfrisknad skänkt till Lunds hospital 300 kronor för inköp af taflor till prydnad af hospitalet och till förströelse för de sjuka.

4. Byggnader, jordområden m. m.

Hernösands hospital. Den länge förberedda frågan om ändring af första klassens lokal till en allmän afdelning, hufvudsakligen afsedd för kroppsligt sjuka, har under året omsider funnit sin lösning. Afdelningen, förut bestående af 4 rum för enskilda patienter samt 2 betjeningsrum, innehåller nu 2 sjukrum (hvardera sammanslaget af 2 enkelrum) med 5 platser i hvardera, 1 betjeningsrum och 1 reservrum. Till emottagande af första klassens patienter inreddes i stället enkelrum å allmänna afdelningen.

Kristinehamns hospital. Under året har uppförts ytterligare en rotfruktskällare af gråsten med tegelhalf och yttertak af plåt.

Lunds hospital. Tvenne mindre byggnader hafva under året uppförts, nämligen ett skjul för en desinfektionsugn och ett växthus.

Stockholms hospital. Början till ombyggnad af hospitalets tvättstuga är gjord, men kunde ej under årets lopp fullbordas. En mindre tillbyggnad å ena sidan af tvättstugan är afsedd för en desinfektionsugn. För afhjelpande af det länge kända behovet af en särskild byggnad för likundersökningar vid hospitalet vidtogos äfven åtgärder, i det grunden lades för en dylik mindre byggnad, för hvilken en lämplig plats blifvit utsedd vester om sjukhuskomplexen mot Marieberg och nära intill den här genom hospitalsområdet löpande körvägen. Arbetet hade vid årets slut fastskridit så långt, att byggnaden kommit under tak.

Upsala hospital. Å qvinsafdelningen har den förändring vidtagits att, genom afdelning af den der befintliga bönsalen samt dagrummet å afdelningen 4, erhållits 4 nya sofrum med beräknade sängplatser för 10 sjuka. Härigenom kunde antalet sjukplatser för lugna patienter å hospitalets kvinnoafdelning ökas med 8 å 10.

Vadstena hospital. Cellpaviljongen å kvinnoafdelningen, till det yttre färdig under förra året, blef färdig till inflyttning i

augusti månad innevarande år. Den är uppförd i tvenne våningar och hvarje våning innehåller en utefter husets långsida löpande korridor, samt å andra sidan 13 celler och 1 betjeningsrum. Cellerna hafva 8 x 15 fots golvyta och äro 11½ fot höga. Korridorerna äro 8 fot breda. Nedre våningens celler hafva s. k. baskylfönster, högt sittande, hvaremot öfre våningens celler egentligen äro att anse såsom vanliga enkelrum (eller isoleringsrum) med vanliga fönster, som hafva tapplås och kunna vid behof äfven öppnas utifrån. Dessa fönster kunna dessutom tillslutas med träluckor. Sedan nya cellpaviljongen blifvit belagd, företogs ändring af den gamla, hvilken nu innehåller 1 dagrum, 5 isoleringsrum, 1 rum för två, 1 rum för tre och 1 rum för fyra sjuka, 1 betjeningsrum, disk och badrum samt 2:ne klosetter. Denna paviljong var färdig i december månad.

Piteå hospital. Den stora byggnadskomplexen har förts under tak och inredningen af dess lokaler har till ungefär $\frac{2}{3}$ blifvit fullbordad. Varmapparaterna med tillhörande 4 ångpannor hafva blifvit inlagda och afprovade. Vattenledningen med dess reservoarer, pumpverk, rörledningar och afpopsledningar har till allra största delen blifvit fullbordad. De båda boställshusen hafva förts under tak, samt voro i det närmaste färdiga. Rotfruktskällaren var färdigbyggd och pågick grundläggningen för häst- och svinstallen samt det beslutade magasinet. Pump- och brygghuset var förtdt under tak samt till största delen färdigt.

Aftal var träffadt rörande uppförandet af den nya paviljongen vid *Lunds asyl*. De förberedande arbetena beträffande den beslutade *asylen vid Vadstena hospital* voro så långt framskridna, att arbetet kunnat utbjudas till hugade spekulanter under loppet af januari 1893.

Dessutom hafva för underhåll och förbättring af anstaltens byggnader och gårdar utbetalats genom de respektiva anstaltens direktioner 82,295 kronor 40 öre.

5. Beklädnad, sängutredning och inventarier.

Kostnaden för inköp och underhåll af beklädnadspersedlar och sängkläder vid samtliga anstalterna uppgick under redovisningsåret till 104,981 kr. 25 öre. Fördelas denna summa på medeltalet under året dagligen vårdade (3,143), visar sig, att hvarje hela året upptagen sjukplats med afseende på dessa effekter i medeltal kostat 33 kronor 40 öre mot 35 kronor 31 öre år 1891. Den största utgiftsposten för ofvanstående ändamål har drabbat Lunds hospital och asyl, der det utbetalats 35,185 kronor 41 öre, det mesta afsedt till komplettering af utredningen för Lunds asyl.

Utgifterna för inventarier uppgingo till 30,297 kr. 68 öre mot 54,983 kr. 9 öre år 1891 och 162,319 kr. 68 öre år 1890.

6. Uppvärmning och lyshållning.

Utgifterna för uppvärmning och lyshållning uppgingo under år 1892 till 188,018 kr. 86 öre mot 172,212 kr. 84 öre under 1891. Hvarje under året upptagen sjukplats har med afseende på uppvärmning och lyshållning således kostat i medeltal 59 kr. 82 öre mot 62 kr. 55 öre under 1891.

7. Mathållning och utspisning.

Mathållningen sker fortfarande medelst egen hushållning med undantag för Visby hospital, der mathållningen bestrides af Gotlands läns lasarett och omkostnaden fördelas på båda sjukvårdsinrättningarna i förhållande till patientantalet.

Totalkostnaden för utspisning, omfattande icke blott utspisningen för de sjuka, utan äfven kost för betjening och tjänstemän, som åtnjuta denna förmån, utgjorde 691,523 kr. 61 öre mot 576,135 kr. 7 öre under 1891. Utspisningskostnaden, beräknad *endast för sjuka* af alla klasser, utgjorde 511,002 kr. 44 öre mot 425,137 kr. 52 öre för 1891 och 373,008 kr. 69 öre under 1890. Genom denna summas fördelning på underhållsdagarna erhålles medelkostnaden för hvarje sjuk *för dag*, nämligen 44·4 öre och *för år* 162 kr. 50 öre. Under år 1891 voro motsvarande tal 42·2 öre och 154 kr. 3 öre. Medelpriset för dag och person har å de olika anstalterna, uppställda i ordning efter prisbilligheten, varit följande: Lund och Malmö 41·0, Vadstena 42·9, Kristinehamn 43·7, Vexjö 44·1, Göteborg 44·3, Stockholm 46·0, Nyköping 46·1, Upsala 48·3, Hernösand 50·2, Visby 66·0. Skillnaden emellan det billigaste (Lund och Malmö) och det dyraste (Visby) medelpriset har varit 25 öre.

8. Inkomster och utgifter för hospitals underhåll år 1892.

Redogörelse för till hospitals underhåll anvisade inkomster och utgifter återfinnas i tabellerna 17 och 18, och ett sammandrag af samma års redovisning öfver till hospitalsväsendet anslagna medel i tabellen 19. Hufvudinkomsten var statsanslaget 900,000 kronor. Patientafgifterna uppgingo till 655,084 kr. 15 öre, inkomsterna af trädgård och jordbruk belöpte sig till 60,559 kr. 60 öre, till hvilken summa Upsala bidragit med 17,319 kr. 13 öre, Kristinehamn med 14,310 kr. 95 öre, Vadstena med 11,447 kr. 25 öre, Lund med 7,547 kr. 19 öre. Då utgifterna för trädgård och jordbruk uppgått till 57,933 kronor 77 öre, har nettoinkomsten af trädgård och jordbruk endast utgjort 2,625 kr. 83 öre. Den största nettoinkomsten har erhållits från Vadstena och utgjorde 5,814 kr. 46 öre.

9. Utrymme.

Vid redovisningsårets slut kunde statens anstalter emottaga följande antal sinnessjuka:

Göteborgs hospital å 2:a och 3:e kl.	88 m.,	87 q.,	å 1:a kl. — m., — q., s:a	175
Hernösands » » » »	113 »	108 »	» 2 » 2 » »	225
Kristinehamns » » » »	150 »	150 »	» — » — » »	300
Lunds » » » »	162 »	162 »	» 15 » 15 » »	354
» asyl » » » »	418 »	266 »	» — » — » »	684
Malmö » » » »	88 »	87 »	» — » — » »	175
Nyköpings hospital » » » »	57 »	57 »	» — » — » »	114
Stockholms » » » »	137 »	113 »	» 10 » 10 » »	270
Upsala » » » »	230 »	170 »	» 26 » — » »	426
Vadstena » » » »	160 »	198 »	» 13 » 13 » »	384
Vexjö » » » »	110 »	96 »	» 7 » 7 » »	220
Visby » » » »	16 »	14 »	» — » — » »	30
Summa	1,729 m.,	1,508 q.,	å 1:a kl. 73 m., 47 q., s:a	3,357
			3,237	120

Utrymmet har varit alldeles otillräckligt, hvilket bland annat visat sig deruti, att under året 229 ansökningar om plats blifvit till Medicinalstyrelsen från de särskilda hospitalen remitterade, emedan plats derstädes saknades och ofta ej heller å annat hospital kunde beredas. Vid årets slut väntade 230 sinnessjuka på plats å någon af statens vårdanstalter.

10. Sinnessjuka och idioter.

Tab. 20 utgör sammandrag af de uppgifter, hvilka det åligger vederbörande kyrkoherde att afgifva till resp. provinsial-, extra provinsial- och stadsläkare öfver de sinnessjuka och idioter, som tillhöra hvarje församling. Tabellen upptager de sinnessjukas antal till 7,873 och idioternas till 6,295 eller tillsammans 14,168. Af de sinnessjuka tillhörde 6,527 landsbygd och 1,346 stad samt bland idioterna 5,519 landsbygd och 776 stad. Af de sinnessjuka vårdades 2,499 å hospital eller asyl, 62 å enskild anstalt, 49 å länslasarett, 864 å fattighus, 4,399 i enskildt hus. Af idioterna vårdades 192 å hospital eller asyl, 225 å enskild anstalt, 4 å länslasarett, 548 å fattighus, 5,326 i enskildt hus.

11. Skyddsföreningen för sinnessjuka.

Under år 1892 har Skyddsföreningen öfverlemnadt till öfverläkarna vid statens vårdanstalter för sinnessjuka 1,050 kronor att utdelas åt behöfvande patienter vid deras utskrifning. Dessutom har åt en behöfvande sinnessjuk i Stockholm öfverlemnadt 75 kronor. Till bestridande af dessa utgifter har Skyddsföreningen haft att tillgå dels 500 kronor, skänkta af grosshandlaren Erik Wijk i Göteborg, dels årsafgifterna af 123 ledamöter och räntan af sitt kapital, som vid årets början uppgick till 29,534 kronor 39 öre och vid årets slut stigit till 30,431 kronor 82 öre.

Underdånigst

AUG. ALMÉN.

EDV. EDHOLM.

D. M. PONTIN.

G. BOLLING.

R. A. WAWRINSKY.

A. J. Bruzelius.

Stockholm den 1 December 1893.

A. Tabellbilagor.

Öfversigt öfver antalet *vårdade* å samtliga anstalter för sinnessjukas behandling under år 1892.

Tab. 1.

1. Anstalt.	2. Antal befintliga sjukplatser vid årets början.	3. Qvarliggande sjuka från år 1891.			6. Intagna under år 1892.			9. Summa vårdade under år 1892.			12. Afförde under år 1892.			15. Qvarliggande till år 1893.		
		m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.
Göteborgs	175	88	88	176	49	28	77	137	116	253	51	30	81	86	86	172
Hernösands	221	109	106	215	37	34	71	146	140	286	31	30	61	115	110	225
Kristinehamns	300	149	136	285	44	63	107	193	199	392	39	55	94	154	144	298
Lunds hospital	354	175	172	347	72	64	136	247	236	483	73	63	136	174	173	347
Lunds asyl	684	254	179	433	179	104	283	433	283	716	39	18	57	394	265	659
Malmö asyl	175	88	85	173	—	6	6	88	91	179	—	5	5	88	86	174
Nyköpings	114	57	54	111	29	21	50	86	75	161	32	19	51	54	56	110
Stockholms	270	122	115	237	57	35	92	179	150	329	34	28	62	145	122	267
Upsala	406	254	156	410	88	54	142	342	210	552	80	45	125	262	165	427
Vadstena	360	170	184	354	37	40	77	207	224	431	33	41	74	174	183	357
Vexjö	220	111	99	210	28	23	61	149	122	271	34	20	54	115	102	217
Visby	30	16	13	29	8	5	13	24	18	42	8	5	13	16	13	29
Summa	3,309	1,593	1,357	2,980	638	477	1,115	2,231	1,864	4,095	454	359	813	1,777	1,505	3,282

Öfversigt öfver å de särskilda anstalterna för sinnessjukas behandling under år 1892 *intagna sjuka*,

Tab. 3.

1. Sjukdom.	2. A n s t a l t .												14. Summa intagna.	15. Ålder vid																					
	Göteborgs.		Hernösands.		Kristinehamns.		Lunds hospital.		Lunds asyl.		Malmö asyl.			Nyköpings.		Stockholms.		Upsala.		Vadstena.		Vexjö.		Visby.		Summa intagna.		Under fylda 15 år.		16—20.		21—25.		26—30.	
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.		m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.		
Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex</i> . . .	43	28	36	31	44	63	61	61	146	93	—	5	25	21	45	31	84	53	34	39	35	23	8	5	561	453	1,014	1	2	37	25	66	41	88	(6)
Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia paralytica</i>	6	—	1	3	—	—	11	2	3	1	—	—	1	—	11	4	4	—	3	—	2	—	—	—	42	10	52	—	—	—	—	—	1	2	1
Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica</i>	—	—	—	—	—	—	1	12	4	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	14	7	21	—	2	1	1	5	—	1	1
Fånighet, <i>Idiotia</i>	—	—	—	—	—	—	—	18	6	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	7	28	3	—	3	2	4	1	1	—
Summa	49	28	37	34	44	63	72	64	179	104	—	6	29	21	57	35	88	54	37	40	38	23	8	5	638	477	1,115	4	4	41	28	75	43	92	62
Procent af alla intagna	6.9		6.4		9.6		12.2		25.4		0.5		4.5		8.2		12.7		6.9		5.5		1.2		—		—	0.7		6.2		10.6		13.8	

Öfversigt öfver sjukdomsformerna, hvilka förekommit bland de intagna, å samtliga anstalter för sinnessjukas behandling under år 1892.

Tab. 2.

Anstalt.	1.			2.			3.			4.			5.			6.			7.			8.			9.		
	Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex.</i>												Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia paralytica.</i>			Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica.</i>			Fånighet, <i>Idiotia.</i>			Okänd sjukdom.					
	Tungsinne, <i>Melancholia.</i>			Ursinne, <i>Mania.</i>			Förryckthet, <i>Paranoia.</i>			Svagsinhet, <i>Dementia.</i>																	
	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.
Göteborgs	15	15	30	25	9	34	3	2	5	—	2	2	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hernösands	9	9	18	12	14	26	9	4	13	6	4	10	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kristinehamns	7	16	23	10	18	28	23	20	43	4	9	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lunds hospital	13	23	36	24	15	39	16	12	28	8	11	19	11	2	13	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lunds asyl	—	1	1	6	3	9	53	28	81	87	61	148	3	1	4	12	4	16	18	6	24	—	—	—	—	—	
Malmö asyl	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	
Nyköpings	10	3	13	8	11	19	5	6	11	2	1	3	1	—	1	1	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	
Stockholms	17	12	29	17	10	27	3	7	10	8	2	10	11	4	15	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	
Upsala	16	24	40	16	20	36	46	8	54	5	1	6	4	—	4	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
Vadstena	4	12	16	15	17	32	12	7	19	3	3	6	3	—	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vexjö	12	7	19	12	7	19	10	7	17	1	2	3	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Visby	—	3	3	6	2	8	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	103	125	228	151	126	277	182	103	285	124	99	223	42	10	52	14	7	21	21	7	28	1	—	—	—	—	

Jemte uppgift å deras ålder, sjukdomens bestånd före intagningen samt antal förutgångna anfall.

Intagningen.										Sjukdomsbestånd före intagningen.										Antal förutgångna anfall.																					
31—35.		36—40.		41—45.		46—50.		51—60.		61—70.		Öfver 70 år.		Under 3 månader.		3—12 månader.		1—2 år.		2—3 år.		3—4 år.		4—5 år.		Öfver 5 år.		Okändt.		Intet.		Ett.		Två.		Tre.		Fyra o. s. v.		Okändt.	
m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.		
52	56	84	54	66	57	46	48	61	70	27	30	3	10	127	98	126	117	46	51	29	29	17	20	28	10	177	127	11	1	411	334	69	52	26	30	15	8	28	26	12	3
4	1	10	3	9	1	8	1	3	2	2	—	—	—	12	1	9	6	11	—	5	1	2	1	1	—	1	1	1	—	40	10	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
4	—	1	2	2	—	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	1	1	—	1	1	9	4	—	—	13	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	1	2	1	2	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	20	7	—	—	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	58	97	60	79	59	56	49	68	73	29	31	3	10	139	99	136	124	57	51	37	31	20	21	30	11	207	139	12	1	455	358	70	52	27	30	15	8	29	26	12	3
136	—	141	—	124	—	94	—	126	—	54	—	12	—	214	—	233	—	97	—	61	—	37	—	37	—	310	—	—	—	756	—	109	—	51	—	21	—	49	—	—	—

Berättelse om hospitalen.

Uppgift på åldern, då sinnessjukdom första gången uppträdt bland de under år 1892 å rikets samtliga hospital *intagna*, jemte deras civilstånd.

Tab. 4.

1. Ålder vid första insjuknandet.	2. Summa.			3. Procent af intagna.	4. S j u k d o m.								5. C i v i l s t å n d.							
	m.	qv.	S:a.		6. Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex.</i>		7. Sinnessjukdom med förlamning. <i>Dementia paralytica.</i>		8. Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica.</i>		9. Fånighet, <i>Idiotia.</i>		10. Ogifta.		11. Gifta.		12. Enklingar.	13. Enkor.	14. Frånskiljda.	
					m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.			m.	qv.
Under 15 år.	26	21	47	4.2	4	12	—	—	1	2	21	7	26	19	—	2	—	—	—	—
16—20	90	63	153	13.7	84	61	—	—	6	2	—	—	84	56	6	6	—	1	—	—
21—25	125	64	189	16.9	121	63	1	1	3	—	—	—	119	57	5	6	1	1	—	—
26—30	121	91	212	19.0	117	90	1	—	3	1	—	—	93	64	27	25	1	1	—	1
31—35	84	53	137	12.3	78	49	6	3	—	1	—	—	44	24	37	28	3	1	—	—
36—40	64	53	117	10.5	56	50	8	2	—	1	—	—	22	18	39	28	3	5	—	2
41—45	39	38	77	6.9	28	37	11	1	—	—	—	—	16	16	21	19	1	2	1	1
46—50	35	40	75	6.7	26	38	8	2	1	—	—	—	10	13	21	23	3	4	1	—
51—60	34	36	70	6.3	28	35	6	1	—	—	—	—	3	10	25	15	5	10	1	1
61—70	12	12	24	2.2	11	12	1	—	—	—	—	—	3	3	8	7	1	2	—	—
Öfver 70 år	6	6	12	1.1	6	6	—	—	—	—	—	—	4	3	2	1	—	2	—	—
Okänd	2	—	2	0.2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Summa	639	477	1,115	—	561	453	42	10	14	7	21	7	426	283	191	160	18	29	3	5

Uppgift öfver sinnes- och nervsjukdom, som förekommit inom de *intagnas* slägt.

Tab. 5.

1. S j u k d o m.	2. Sinnessjukdom									3. Nervsjukdom																												
	hos fader.	hos moder.	hos båda föräldrarne.	hos fadrens föräldrar eller sy-skon.	hos modrens föräldrar eller sy-skon.	hos båda föräldrarnes föräldrar eller sy-skon.	hos den sjukas sy-skon.	S u m m a.	S:a.	4. Epilepsi			5. Chorea			6. Hypochondri eller hysteri			S u m m a.																			
										hos fader.	hos moder.	hos båda föräldrarne.	hos fader.	hos moder.	hos båda föräldrarne.	hos fader.	hos moder.	hos båda föräldrarne.																				
m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.																	
Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex</i>	30	24	49	50	5	1	47	31	41	30	4	—	55	43	231	179	410	2	3	2	1	—	—	1	1	—	1	—	—	4	—	4	4	—	—	13	10	23
Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia paralytica</i>	1	—	2	—	—	—	—	3	—	1	—	2	—	9	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica</i>	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Fånighet, <i>Idiotia</i>	—	—	1	1	1	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Summa	31	24	52	51	6	1	49	33	48	30	5	—	57	43	245	182	430	3	4	2	2	—	—	1	1	—	1	—	—	4	—	4	4	—	—	14	12	26

Uppgift på antagliga orsaker, under hvilkas inflytelser sinnessjukdomar kunna anses hafva uppkommit bland de å rikets samtliga Hospital under år 1892 *intagna*.

Tab. 6.

1. Antagliga orsaker.	2. Summa.			3. Intagna.						4.		5.		6.			
	m.	qv.	S:a.	Insanita simplices.	Enkel sinnessjukdom.	paralytica.	Dementia.	Sinnessjukdom med förlamning.	epileptica.	Insanita.	Sinnessjukdom med fallandesot.	Fähighet, Idiota.	Fähighet, Idiota.		Summa.		
													m.	qv.	m.	qv.	m.
Väld, misshandel	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skador å hufvudet	34	2	36	32	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inflammation af hjernan och dess hinnor	12	2	14	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Organiska hjernlidanden	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorea	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hysteri	—	7	7	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förkylning	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Febrar (typhus, typhoid, m. m.)	16	4	20	11	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Influenza	32	27	59	30	26	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekosot och blodbrist	1	10	11	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Syfilis	25	7	32	11	2	14	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Menstruationsrubbingar (pubertets- och cessationsperioderna)	—	4	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjukdomar i qvinliga sexualorganen	—	3	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hafvandeskap	—	3	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Barnsäng	—	21	21	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Digifning	—	11	11	—	10	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjelfbefäckelse	25	4	29	24	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Missbruk af spritdrycker	69	5	74	60	5	5	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oordentligt lefnadsätt	5	7	12	5	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Missbruk af tobak	21	3	24	21	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » kaffe	—	3	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Öfveranstängning, psykisk, kroppelig	13	15	28	11	15	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sömlöshet	—	5	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Religiös inflytelse	35	42	77	35	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kärlek	25	52	77	25	51	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Husliga bekymmer	22	34	56	18	32	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Olyckor och motgångar	36	26	62	30	26	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fattigdom, elände (pauperism)	10	17	27	10	16	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dålig behandling	3	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Häftig sinnesrörelse	12	26	38	10	26	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fruktan för bevaringsexercis	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemlängtan	1	2	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vanvårdad uppfostran	8	1	9	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brott	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fängelseliv, enkelt	3	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» i cell	4	1	5	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tandvärk	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stark hetta	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solstyg	3	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fadren supare	20	6	26	15	6	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Årftligt aulag	50	24	74	46	23	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utan känd orsak	221	180	401	195	170	11	1	4	4	11	5	—	—	—	—	—	—

Uppgift på de å rikets samtliga Hospital under år 1892 *intagnas* stånd och yrke.

Tab. 7.

1. Stånd och yrke.	2. Summa.			3. Sjukdom.						4.		5.		6.			
	m.	qv.	S:a.	Insanita simplices.	Enkel sinnessjukdom.	paralytica.	Dementia.	Sinnessjukdom med förlamning.	epileptica.	Insanita.	Sinnessjukdom med fallandesot.	Fähighet, Idiota.	Fähighet, Idiota.		Summa.		
													m.	qv.	m.	qv.	m.
Presterskap	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	6
Universitetslärare och vetenskapsmän	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Lärare	4	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	13	19
Skolungdom och studerande	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	11
Civile embets- och enskilde tjänstemän	11	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	16	5	21
Vaktbetjening	—	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	8
Jernvägsbetjening	2	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	9
Militärer	18	12	3	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	23	12	35
Jurister utan tjänst, advokater	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Läkare	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Farmacenter	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Barnmorskor	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ingenjörer och tekniker	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Literatörer	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Konstnärer	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sjöfartsidkare (sjömän, fiskare)	17	6	4	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	23	7	30
Landtbrukare af ståndspersonsklass	7	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	12
Bönder och jordtorpare	143	112	2	2	1	3	8	1	—	—	—	—	—	—	154	118	272
Fabriksidkare och bruksegare	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	5
Fabriksarbetare	26	17	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	27	19	46
Kapitalister	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Handverkare, näringsidkare	92	54	7	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	58	161
Handlande	18	7	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	7	33
Tjenare, daglönare af jordbruksklass	156	104	2	1	4	2	5	4	—	—	—	—	—	—	167	111	278
Enskild betjening och daglönare icke tillhörande jordbruksklass	34	66	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	67	107
Fattighjon	13	30	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	32	45
Okänt yrke	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5
Summa	561	453	42	10	14	7	21	7	638	477	1,113	—	—	—	—	—	—

Uppgift på de å rikets samtliga Hospital under år 1892 intagnas hemort.

Tab. 8.

1. Sjukdom.	2. Summa.			3. H e m o r t.																											
				4. L ä n.																											
				5. Stockholms stad.	6. L ä n.																										
					7. Stockholms.	8. Upsala.	9. Södermanlands.	10. Östergötlands.	11. Jönköpings.	12. Kronobergs.	13. Kalmar.	14. Gotlands.	15. Blekinge.	16. Kristianstads.	17. Malmöhus.	18. Hallands.	19. Göteborgs och Bohus.														
m. qv. S:a.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.																
Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex</i>	561	453	1,014	28	34	15	16	21	19	28	15	26	40	17	13	25	7	27	15	12	7	9	7	32	14	55	53	13	12	31	37
Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia paralytica</i>	42	10	52	8	4	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	2	8	1	1	—	6	—
Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica</i>	14	7	21	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	1	1	2
Fånighet, <i>Idiota</i>	21	7	28	1	—	1	—	—	—	8	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	3	1	—	—
Summa	638	477	1,115	37	38	18	16	23	20	39	16	27	40	18	13	27	7	29	15	13	7	10	7	36	17	67	59	16	13	38	39

1. Sjukdom.	17. Elfsborgs.		18. Skaraborgs.		19. Värmlands.		20. Örebro.		21. Västmanlands.		22. Kopparbergs.		23. Gefleborgs.		24. Västernorrlands.		25. Jämtlands.		26. Vesterbottens.		27. Norrbottens.		28. Utrikes ort.		29. Okänt.		30. Land.		31. Stad.																	
																															3. H e m o r t.															
																															4. L ä n.															
																															m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.
Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex</i>	33	19	22	17	31	27	15	17	18	10	38	29	15	5	18	28	15	5	10	5	6	2	—	—	1	—	436	335	125	118																
Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia paralytica</i>	1	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	14	4	28	6																
Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica</i>	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	11	7	3	—																
Fånighet, <i>Idiotia</i>	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	6	3	1																
Summa	35	20	24	17	35	27	18	17	19	10	39	29	18	6	19	30	15	7	11	5	6	2	—	—	1	—	479	352	159	123																

Öfersigt öfver de å samtliga anstalter för sinnessjukas

Tab. 9.

1. Sjukdom.	2. A n s t a l t.														3. Summa tillfrisknade.		4. Å l d e r.																
	5. A n s t a l t.																																
	6. Göteborgs.	7. Herrölands.	8. Kristinehamns.	9. Lunds hospital.	10. Lunds asyl.	11. Malmö.	12. Nyköpings.	13. Stockholms.	14. Upsala.	15. Västernorrlands.	16. Västernorrlands.	17. Veris.	18. Visby.																				
														m. qv.							m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.
Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex</i>	19	3	9	9	13	28	17	20	—	—	—	—	10	7	13	16	40	21	4	10	10	4	6	3	141	121	262	—	1	13	11	24	20
Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia paralytica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Fånighet, <i>Idiotia</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	19	3	9	9	13	28	17	20	—	—	—	—	10	7	14	17	40	21	4	10	10	4	6	3	142	122	264	—	1	13	11	24	20

Uppgift på tillfriskningsprocenten bland de under de 10 sista åren å rikets samtliga Hospital intagna sjuke, som lidit af enkel sinnessjukdom.

Tab. 10.

1. Intagningsår.	2. Sjukdomens bestånd före intagningen.	3. Intagna.			4. Tillfrisknade.			5. Procent tillfrisknade.		
		m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.
		1883	Under 2 år	186	225	411	89	123	212	47.9
	Öfver 2 år	94	74	168	11	12	23	11.7	16.2	13.7
1884	Under 2 år	200	239	439	80	113	193	40.0	47.3	43.9
	Öfver 2 år	96	98	194	6	12	18	6.2	12.2	10.9
1885	Under 2 år	216	282	498	124	153	277	57.4	54.2	55.6
	Öfver 2 år	101	68	169	10	6	16	9.9	8.8	9.6
1886	Under 2 år	232	260	492	110	139	249	49.3	53.4	50.6
	Öfver 2 år	108	68	176	16	6	22	14.8	8.8	12.5
1887	Under 2 år	264	253	517	112	121	233	42.4	47.8	45.1
	Öfver 2 år	116	75	191	13	6	19	11.2	8.0	9.9
1888	Under 2 år	271	289	560	128	125	253	47.2	43.2	45.2
	Öfver 2 år	84	88	172	6	12	18	7.2	13.6	10.5
1889	Under 2 år	212	214	426	111	109	220	52.4	50.9	51.6
	Öfver 2 år	107	84	191	11	1	12	10.3	1.2	6.3
1890	Under 2 år	221	229	450	110	97	207	49.8	42.3	46.0
	Öfver 2 år	97	68	165	5	4	9	5.1	5.9	5.4
1891	Under 2 år	213	279	492	80	104	184	37.5	37.3	37.4
	Öfver 2 år	121	83	204	8	3	11	6.6	3.6	5.4
1892	Under 2 år	306	275	581	104	90	194	33.9	32.7	33.4
	Öfver 2 år	109	80	189	9	7	16	8.2	8.7	8.5
	Summa	2,321	2,545	4,866	1,048	1,174	2,222	45.1	46.1	45.6
	Öfver 2 år	1,033	786	1,819	95	69	164	9.2	8.8	9.0
	Summa summarum	3,354	3,331	6,685	1,143	1,243	2,386	34.1	37.3	35.7

behandling under år 1892 tillfrisknade.

d e r.														Vistelsetid inom hospitalet.										Sjukdomens bestånd efter dess uppkomst.																									
18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	Öfver 70 år.						Under 1 år.	1-2.	2-3.	3-4.	4-5.	Öfver 5 år.	Under 3 månader.	3-12 månader.	1-2 år.	2-3.	3-4.	4-5.	Öfver 5 år.	Okändt.																						
m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.																				
27	23	11	10	19	13	10	6	10	12	19	19	8	5	—	1	118	95	12	17	4	3	5	2	1	1	1	3	30	9	68	70	23	22	5	8	10	3	2	3	3	6	—	—						
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	23	11	11	19	13	11	6	10	12	19	19	8	5	—	1	110	96	12	17	4	3	5	2	1	1	1	3	30	9	68	70	24	22	5	8	10	3	2	3	3	6	—	1						

Tab. 11.

Döda å rikets samtliga

Sjukdom.	A n s t a l t.													Summa döde.	Å l d e r.											Vistelsetid inom hospitalet.																															
	Göteborgs.	Härnösands.	Kristinehamn.	Lunds hospital.	Lunds asyl.	Malmö.	N. Köpings.	Stockholms.	Upsala.	Vadstena.	Vexjö.	Visby.	Summa döde.		Å l d e r.											Vistelsetid inom hospitalet.																															
															Under 15 år.	16-20.	21-25.	26-30.	31-35.	36-40.	41-45.	46-50.	51-60.	61-70.	Öfver 70 år.	Under 1 år.	1-5.	6-10.	11-15.	16-20.																											
Enkel sinnessjukd., <i>Insania simplex</i>	2	6	2	4	1	8	4	13	25	12	2	1	1	9	4	10	3	7	9	4	3	—	65	65	130	—	1	1	1	—	6	1	11	6	7	8	6	7	3	7	15	15	7	14	8	6	29	33	22	15	7	5	1	2	1	3	
Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia paralytica</i>	3	—	1	1	—	1	10	—	2	—	—	—	1	1	5	3	1	—	2	1	1	—	26	7	33	—	—	—	—	—	1	3	1	9	3	6	1	7	1	1	—	1	—	—	17	3	9	4	—	—	—	—	—	—			
Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica</i>	—	—	2	1	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	1	10	—	—	—	—	—	3	—	1	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	4	—	1	—	1	—	1	—			
Fånighet, <i>Idiotia</i>	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	6	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—		
Summa	5	6	5	5	2	9	14	13	34	14	—	4	2	3	14	7	11	3	10	10	5	3	—	102	77	179	—	1	1	1	2	6	2	18	8	17	11	15	10	11	8	16	16	8	14	8	6	50	38	35	21	8	5	2	2	2	3

Tab. 12.

Uppgift på tillfälliga sjukdomar bland de å rikets samtliga hospital vårdade under år 1892.

Tillfälliga sjukdomar.	Summa.			Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex</i> .	Enkel sinnessjukdom, <i>Dementia paralytica</i> .	Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia epileptica</i> .	Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica</i> .	Fånighet, <i>Idiotia</i> .	Summa.	Tillfälliga sjukdomar.			Enkel sinnessjukdom, <i>Insania simplex</i> .	Enkel sinnessjukdom, <i>Dementia paralytica</i> .	Sinnessjukdom med förlamning, <i>Dementia epileptica</i> .	Sinnessjukdom med fallandesot, <i>Insania epileptica</i> .	Fånighet, <i>Idiotia</i> .									
	m.	qv.	S.a.							m.	qv.	S.a.						m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.	m.	qv.	S.a.
Marasmus senilis	3	4	7	3	4	—	—	—	336	341	647	286	326	28	2	20	6	8	7							
Scarlatina	—	1	1	—	1	—	—	—	Sjukdom i munhåla och svalg	22	46	68	19	43	1	—	1	1	2							
Febris ephemera	1	—	1	1	—	—	—	—	Catarrhus ventriculi acut.	9	18	27	8	18	—	—	—	—								
Influenza epidemica	127	145	272	119	142	—	3	3	» » chron.	25	36	61	23	36	—	—	1	1	—							
Erysipelas	25	15	40	22	15	—	—	1	Enteritis acuta v. chron., diarrhé	55	59	114	40	55	5	3	7	—	3	1						
Pyæmia	3	1	4	2	1	—	—	—	Typhlitis vel perityphlitis.	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—							
Tuberculosis pulmonum	35	36	71	32	33	—	1	—	Hæus	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—							
» cerebri et mening.	1	—	1	1	—	—	—	—	Hernia (non incarcerata)	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—							
» alior. organor.	1	3	4	1	3	—	—	—	» (incarcerata)	4	1	5	3	1	—	—	—	—	1	—						
Syphilis	1	1	1	1	—	—	—	—	Prolapsus ani et recti	6	8	14	5	8	—	—	1	—	—	—						
Chlorosis et anæmia	12	27	39	11	25	—	—	1	Helminthiasis	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—						
Pseudoleucæmia	1	—	1	1	—	—	—	—	Peritonitis	2	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—						
Congestio cerebri	2	1	3	—	—	—	—	—	Hæmatemesis	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—					
Hæmorrhagia cerebri	—	1	1	—	—	—	—	—	Icterus catarrhalis	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Emollitio	2	2	4	2	2	—	—	—	Gangræna lienis	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Abscessus	1	—	1	—	—	—	—	—	Nephritis chronica	3	5	8	1	5	1	—	1	—	—	—	—	—	—			
Meningitis	1	1	1	1	—	—	—	—	Cystitis acuta	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Hemiplegia	1	1	1	1	—	—	—	—	Strictura urethræ	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Myelitis spinalis chronica	—	1	1	—	—	—	—	—	Sjukdom i qvinliga könsorgan	—	8	8	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Ischias	1	1	1	1	—	—	—	—	Synovitis	3	3	6	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Paralysis facialis	—	1	1	—	—	—	—	—	Reum. articular. acut.	5	9	14	5	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Status epilepticus	1	—	1	—	—	—	—	—	» » chr.	3	2	5	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Diabetes mellitus	2	—	2	2	—	—	—	—	Arthritis deformans	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hydrocephalus	1	—	1	—	—	—	—	—	Periostitis	4	1	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ogonsjukdomar	23	25	48	18	25	—	—	—	Hudsjukdomar	20	25	45	18	23	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Oronsjukdomar	7	4	11	5	4	—	—	—	Phlegmone, abscessus	24	21	45	22	21	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pericarditis	1	2	3	1	2	—	—	—	Furunculus	19	17	36	15	15	—	—	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Myocarditis, endocarditis	1	1	2	1	1	—	—	—	Carbunculus	8	8	16	7	7	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vit. organ. cordis	5	6	11	5	6	—	—	—	Ulcus antiæuri	16	2	18	15	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Varices (hæmorrhoides)	3	4	7	2	4	—	—	—	Gangræna	6	5	11	2	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	
Thrombosis v. femoral.	1	1	1	1	—	—	—	—	Carcinoma	3	7	10	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lymphangitis	2	1	3	2	1	—	—	—	Lymphoma	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lymphadenitis	1	2	3	1	2	—	—	—	Sarcoma	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ozæna	—	2	2	—	1	—	—	—	Struma	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Laryngitis	—	1	1	—	1	—	—	—	Tumor cerebri	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pleuritis, Empyema	6	4	10	4	4	—	—	—	Fractura	8	4	12	6	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bronchitis acuta v. chron.	35	25	60	27	23	—	—	—	Luxatio, distorsio	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Oedema pulmonum	1	—	1	1	—	—	—	—	Contusio	23	9	32	17	7	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pneumonia acuta	24	18	42	16	16	—	—	—	Vulnus	35	23	58	25	21	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gangræna pulmonum	6	—	6	—	—	—	—	—	Combustio	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Emphysema	—	3	3	—	3	—	—	—	Congelatio	3	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Asthma	—	1	1	—	1	—	—	—	Corp. alien aur.	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Transport	336	341	647	286	326	28	2	20	Summa	658	666	1,324	546	633	46	9	46	13	20	11						

Öfversigt öfver antalet sjukplatser, underhållsdagar och medeltal sjuke för dag, äfvensom öfver kostnaden för utspisning och för läkemedel, samt totalkostnad för sjukvården, vid samtliga anstalter för sinnessjukas behandling under år 1892.

Tab. 15.

1. Anstalt.	2. Antal sjukplatser vid årets slut.	3. Antal underhållsdagar.	4. Medeltal sjuke för dag.	5. Utspningskostnad (för de sjuke).						6. Läkemedelskostnad.						7. Totalkostnad för sjukvården.					
				Totalkostnad.		Medelkostnad för hvarje person för dag.		Medelkostnad för hvarje person för år.		Totalkostnad.		Medelkostnad för hvarje person för dag.		Medelkostnad för hvarje person för år.		Totalkostnad.		Medelkostnad för hvarje person för dag.		Medelkostnad för hvarje person för år.	
				Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
Göteborgs hospital	175	63,210	172	28,010	84	—	44 3	162	17	998	46	—	1 6	5	78	102,349	37	1	62	592	59
Hernösands »	225	79,964	219	40,141	93	—	50 2	183	29	586	08	—	0 7	2	68	99,881	72	1	25	457	12
Kristinehamns »	300	107,051	292	46,751	70	—	43 7	159	84	1,322	07	—	1 2	4	52	133,244	05	1	25	455	55
Lunds »	354	128,445	351	136,431	35	—	41 0	150	17	4,325	43	—	1 3	4	76	395,174	55	1	19	435	06
» asyl	684	203,993	557																		
Malmö »	175	63,045	172	26,863	01	—	41 0	149	92	639	75	—	1 0	3	57	67,692	74	1	03	378	17
Nyköpings hospital	114	39,502	108	18,701	54	—	46 1	168	58	623	95	—	1 6	5	78	46,443	25	1	18	430	41
Stockholms »	270	94,753	260	43,586	38	—	46 0	168	36	1,994	32	—	2 1	7	70	130,727	52	1	38	503	70
Upsala »	426	152,541	418	73,679	43	—	48 3	176	78	2,385	19	—	1 6	5	71	197,825	21	1	30	474	70
Vadstena »	384	127,369	348	54,594	54	—	42 9	156	88	1,855	89	—	1 5	5	33	141,731	17	1	11	407	36
Vexjö »	220	79,493	217	35,072	31	—	44 1	161	61	713	51	—	1 0	3	29	88,476	16	1	11	407	35
Visby »	30	10,853	30	7,169	41	—	66 0	241	78	47	57	—	0 4	1	60	15,503	64	1	42	522	88
Summa	3,357	1,150,219 ¹⁾	3,143	511,002	44	—	44 4	162	50	15,492	22	—	1 3	4	94	1,419,049	38	1	23	451	50

¹⁾ Denna siffra har erhållits genom att dividera förra kolumnens slutsumma med 366, icke genom addition af ofvanstående medeltal.

Uppgift på de vid samtliga anstalter för sinnessjukas behandling i och för den egentliga sjukvården anstälde tjänstemän och betjening.

Tab. 16.

1.	2. Överläkare.	3. Asylläkare.	4. Underläkare.	5. Biträdande läkare.	6. Ammanser.	7. Uppsyningsmän.	8. Föreståndarskor.	9. Sjukskötare.	10. Sjuksköterskor.	11. Medeltal sjukplatser dagligen året om upptagna.	12. Medeltal sjuke för dag för hvar och en af sjukbetjeningen.
Göteborgs hospital	1	—	—	1	—	1	1	12	9	172	8 0
Hernösands »	1	—	—	1	—	1	1	14	14	219	7 8
Kristinehamns »	1	—	—	1	—	1	1	20	20	292	7 3
Lunds »	1	1	2	1	1	1	1	20	20	351	8 7
» asyl											
Malmö »	1	—	—	1	—	1	1	8	8	172	10 7
Nyköpings hospital	1	—	—	—	—	1	1	7	5	108	9 0
Stockholms »	1	—	—	1	1	1	1	15	22	260	7 0
Upsala »	1	—	—	2	—	1	1	32	22	418	7 7
Vadstena »	1	—	—	1	—	1	1	15	17	348	10 9
Vexjö »	1	—	—	1	—	1	1	13	13	217	8 3
Visby »	1	—	—	—	—	1	1	2	2	30	7 5
Summa	11	1	2	10	2	12	12	191	175	3,143	8 6

Inkomster för Hospitals underhåll år 1892.

Tab. 17.

	Statsanslag.		Patient- avgifter.		Ränta & patient- avgifter.		Ersatt begravnings- kostnad.		Underhålls- bidrag.		Anmärk- ningsmedel.		Diverse.		Trädgård och jordbruk.		Summa.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Medicinalstyrelsens kassa	900,000	—	—	—	—	—	—	—	311	10	—	—	—	—	—	—	900,311	10
Göteborgs hospital	—	—	32,690	40	26	71	143	14	—	—	1	76	944	08	1,611	65	35,417	74
Hernösands d:o	—	—	41,716	60	22	99	145	50	—	—	—	—	1,407	73	4,315	78	47,608	60
Kristinehamns d:o	—	—	56,920	80	35	99	91	45	—	—	293	56	1,029	32	14,310	95	72,682	07
Lunds d:o och asyl	—	—	190,003	05	138	47	984	—	—	—	—	—	46,329	98	7,547	19	245,002	69
Malmö asyl	—	—	29,528	16	21	96	30	—	—	—	—	—	1,932	53	—	—	31,512	65
Nyköpings hospital	—	—	19,390	60	3	93	60	—	—	—	6	91	139	03	1,212	59	20,813	06
Stockholms d:o	—	—	61,310	64	5	34	195	—	14,000	—	—	—	2,876	54	1,400	21	79,787	73
Upsala d:o	—	—	97,318	50	88	51	184	03	—	—	861	31	10,453	79	17,319	13	126,225	27
Vadstena d:o	—	—	75,707	90	42	74	230	05	—	—	11	44	3,965	08	11,447	25	91,404	46
Vexjö d:o	—	—	45,569	80	47	95	45	—	—	—	—	—	2,646	01	1,394	85	49,703	61
Visby d:o	—	—	4,927	70	11	73	—	—	—	—	—	—	839	31	—	—	5,778	74
Summa	900,000	—	655,084	15	446	32	2,108	17	14,311	10	1,174	98	72,563	40	60,559	60	1,706,247	72

Tab. 18.

	U t g i f t e r.										
	Afskrifning.		Aflöning.		Utspisning.		Linne samt gång- och sängkläder.		Eldning och lyshällning.		
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	
Medicinalstyrelsens kassa	—	—	1,500	—	—	—	—	—	1)	1,568	77
Göteborgs hospital	193	58	26,107	74	37,667	23	7,829	21	12,602	89	
Hernösands d:o	17	62	26,827	98	51,803	13	6,535	08	6,826	27	
Kristinehamns d:o	—	—	32,286	49	60,380	85	7,226	03	19,289	21	
Lunds d:o och asyl	34	06	75,636	72	207,897	95	35,185	41	70,423	03	
Malmö asyl	—	—	14,348	89	32,440	83	5,127	89	7,945	87	
Nyköpings hospital	—	—	9,080	57	22,879	66	3,536	63	5,690	47	
Stockholms d:o	23	—	29,559	21	57,824	96	9,487	77	16,841	98	
Upsala d:o	—	—	46,097	88	98,202	45	14,879	01	22,960	80	
Vadstena d:o	—	—	34,090	42	71,063	88	8,926	24	14,067	56	
Vexjö d:o	—	—	23,466	57	44,193	26	4,771	07	8,660	37	
Visby d:o	—	—	4,726	56	7,169	41	1,476	91	1,141	64	
Summa	268	26	323,729	03	691,523	61	104,981	25	188,018	86	

1) Beloppet 1,568: 77 har utgått till inköp af bränsle för Piteå hospital.

2) Dessa 55,315: 27 hafva utbetalts för följande ändamål: desinfektionsugnar till Vadstena, Lunds, Hernösands och Stockholms hospital 8,157: 90; ändring af åsk-d:o 750; pump- och brygghusbyggnad vid d:o 5,000; rörledningar vid Vadstena hospital 680: 12; tvättinrättningsmaskiner vid Stockholms hospital 12,000; tvätthusbyggnad

3) Af dessa 32,310: 53 hafva utgått: till byggnadsritningar för Upsala och Piteå hospital 1,434: 60; ritningar till asyl vid Upsala och Vadstena 10,564: 24; trans-ledningar m. m. vid Upsala hospital 1,227: 67; jernvägsspår och vagnar vid Vadstena hospital 6,204: 85; brandförsäkringsafgifter vid Vadstena hospital och asyl 686: 25;

Sammandrag af 1892 års redovisning

Tab. 19.

D e b e t.			
<i>Balans från år 1891.</i>			
Skulder: Patientafgifter	5,678	83	
Lundgrenska donationsfonden	659	88	
Diverse	104,327	91	
Anordnande af asyl invid Lunds hospital	35,188	54	
Uppförande af hospital vid Piteå	6,978	35	
Adelsvårdiska stiftelsen	6,537	—	159,370 51
<i>Afskrifning.</i>			
Se Tab. 18	—	—	268 26
<i>Utgifter.</i>			
Se Tab. 18	—	—	1,693,580 08
<i>Balans till år 1893.</i>			
Behållningar och fordringar:			
Kontant	12,446	84	
Förråden	108,699	69	
Patientafgifter	8,026	67	
I bank innestående	61,555	05	
Diverse	39,778	34	230,506 59
Summa	—	—	2,083,725 44

underhåll år 1892.

U t g i f t e r.																			
Medikamenter.		Tvätt och renhållning.		Inventarier.		Underhåll och förbättring af byggnader och gårdar.		Skrifmaterialier m. m.		Utskylder.		Diverse utgifter.		Indragningsstat.		Trädgård och jordbruk.		Summa.	
Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
—	—	—	—	—	—	2 ³) 55,315	27	—	—	—	—	2 ³) 32,310	53	—	—	—	—	90,694	57
998	46	2,889	84	3,475	37	14,582	61	692	52	248	15	5,559	81	—	—	4,526	30	117,180	13
586	08	1,278	75	1,863	72	9,475	02	720	02	776	84	3,440	69	700	—	3,336	76	114,170	34
1,322	07	1,613	70	3,763	49	11,918	72	636	19	39	95	7,754	67	20	83	15,439	79	161,691	99
4,325	43	5,597	51	6,462	30	13,957	19	2,376	95	3,502	98	8,134	24	870	—	8,438	62	442,808	33
639	75	1,595	01	2,226	29	4,245	60	450	22	230	83	2,917	99	559	63	—	—	72,728	80
542	20	856	42	733	63	6,450	94	189	45	—	—	2,824	82	500	—	109	40	53,394	19
1,994	32	3,505	39	2,165	82	6,602	57	161	63	136	—	8,658	35	1,050	—	1,824	09	139,812	09
2,385	19	3,660	16	4,684	85	7,873	63	694	56	167	32	14,080	70	100	—	17,229	69	233,016	24
1,855	89	1,624	50	3,468	16	6,176	96	419	65	1,108	96	6,525	97	2,239	30	5,632	79	157,200	28
713	51	1,347	38	1,172	47	3,364	03	368	53	—	—	3,794	33	1,075	—	1,363	73	94,290	25
47	57	201	93	281	58	648	13	45	15	8	50	412	89	400	—	32	60	16,592	87
15,410	47	24,170	59	30,297	68	140,610	67	6,754	87	6,219	53	96,414	99	7,514	76	57,933	77	1,693,580	08

ledare 496: 85; tvättinrättningsmaskiner vid Göteborgs hospital 7,795: 40; stall- och uthusbyggnader vid Piteå hospital 5,000; rotfruktskällare vid d:o 9,600; lastbrygga vid vid d:o 3,000; kontroll å värmeledningsarbeten vid d:o 500; samt varmvattenspump m. m. vid Lunds hospital 2,335 kr. port af sinnessjuka till Lunds asyl 2,718: 80; utredning vid d:o asyl 1,223: 83; bidrag till skjutbana vid Polacksbacken, enl. KONGL. brevet den 12 Dec. 1890, 5,000; rörtillsammans 29,060: 24. Återstående 3,250: 29 utgöras af resekostnadsersättningar m. m., som utgått i mindre poster.

öfver till hospitalsväsendet anslagne medel.

K r e d i t.			
Balans från år 1891.			
Behållningar och fordringar:			
Kontant	8,728	91	
Förråden	113,828	08	
Patientafgifter	7,844	44	
I bank inestående	88,572	24	
Diverse	40,870	45	259,844 12
Inkomster.			
Se Tab. 17	—	—	1,706,247 72
Balans till år 1893.			
Skulder:			
Kassan	310	50	
Patientafgifter	6,853	10	
Lundgrenska donationsfonden	664	77	
Diverse	90,520	38	
Uppförande af hospital vid Piteå	10,527	83	
Om- och nybyggnad vid Vadstena hospital	8,540	35	
Anläggning af asyl vid Vadstena	216	67	117,633 60
Summa	—	—	2,083,725 44

Sammandrag af lækares oppgifter om

Tab. 20.

	S i n n e s s j u k e.																	
	Antal.	Från		Kön			Civilstånd			Ålder				Vårdas inom				
		landsbygd.	städer.	män.	kvinnor.	ej angivet.	ogifta.	gifva.	ej angivet.	under 20 år.	mellem 20 och 40 år.	öfver 40 år.	ej angivet.	enskilde hus.	enskild anstalt.	fattighus.	läkarsarett.	hospital eller asyl.
Stockholms stad	292	—	292	48	70	174	—	—	292	—	—	—	292	—	21	118	—	153
» län	191	181	10	95	96	—	137	54	—	3	61	127	—	101	—	15	—	75
Upsala »	223	176	47	101	122	—	164	59	—	6	77	140	—	119	6	27	—	71
Södermanlands »	211	171	40	116	95	—	137	74	—	4	72	135	—	84	—	35	—	92
Östergötlands »	476	370	106	222	254	—	340	136	—	11	173	292	—	239	3	64	1	169
Jönköpings »	328	272	56	157	171	—	236	92	—	3	96	229	—	208	—	53	1	66
Kronobergs »	303	294	9	140	163	—	207	96	—	3	120	180	—	205	2	13	—	83
Kalmar »	375	333	42	187	188	—	273	102	—	2	132	241	—	243	—	36	3	93
Gotlands »	92	81	11	46	46	—	64	28	—	3	34	55	—	54	1	8	—	29
Blekinge »	193	131	62	89	104	—	146	47	—	3	58	132	—	96	4	40	1	52
Kristianstads »	345	317	28	175	170	—	265	80	—	5	115	225	—	184	2	37	2	120
Malmöhus »	529	385	144	251	278	—	386	143	—	9	185	334	1	197	4	85	—	243
Hallands »	234	194	40	98	136	—	161	73	—	9	72	153	—	159	1	8	1	65
Göteborgs och Bohus »	403	246	157	184	219	—	295	108	—	8	141	254	—	228	1	71	1	102
Elfsborgs »	534	484	50	264	270	—	388	146	—	14	156	364	—	392	3	35	2	102
Skaraborgs »	393	358	35	215	178	—	270	123	—	5	126	262	—	249	3	27	7	107
Vermlands »	582	556	26	298	284	—	440	142	—	9	183	390	—	417	1	29	—	135
Örebro »	329	301	28	175	154	—	238	91	—	7	107	215	—	148	2	45	6	128
Vestmanlands »	242	198	44	127	115	—	149	93	—	9	73	160	—	104	4	21	2	111
Kopparbergs »	463	434	29	241	222	—	316	147	—	8	157	298	—	253	1	34	8	167
Gefleborgs »	293	247	46	133	160	—	179	114	—	1	87	205	—	162	1	26	5	99
Vesternorrlands »	308	287	21	151	157	—	205	103	—	6	110	192	—	161	1	15	1	130
Jemtlands »	149	145	4	89	60	—	114	35	—	7	52	90	—	110	—	1	1	37
Vesterbottens »	210	205	5	108	102	—	145	65	—	1	76	133	—	165	—	2	5	38
Norrbottens »	175	161	14	92	83	—	133	42	—	70	105	—	—	121	1	19	2	32
Summa	7,873	6,527	1,346	3,802	3,897	174	5,388	2,103	202	206	2,568	4,806	293	4,399	62	864	40	2,499

1) Rapporten ej fullständig i följd af bristande oppgifter från presterskapet.

sinnessjuka och idioter i riket år 1892.

I d i o t e r.																		
Antal.	Från		Kön			Civilstånd			Ålder				Vårdas inom					
	landbygd.	städer.	män.	qvinnor.	ej angifvet.	ofifta.	gifta.	ej angifvet.	under 20 år.	melan 20 och 40 år.	öfver 40 år.	ej angifven.	enskildt hua.	enskild anstalt.	fatighus.	länsaserett.	hospitäl eller asyl.	
10	—	10	3	7	—	—	—	10	—	—	—	10	—	—	10	—	—	Stockholms stad.
214	199	15	120	94	—	212	2	—	50	112	52	—	165	5	24	2	18	Stockholms län.
136	119	17	75	61	—	136	—	—	51	46	39	—	104	15	8	—	9	Upsala »
231	217	14	125	106	—	231	—	—	57	110	64	—	180	7	30	—	14	Södermanlands »
431	409	22	246	185	—	428	3	—	103	197	131	—	313	16	86	—	16	Östergötlands »
299	272	27	176	123	—	299	—	—	82	145	72	—	263	7	22	—	7	Jönköpings »
242	238	4	129	113	—	242	—	—	59	127	56	—	227	2	5	—	8	Kronobergs »
338	318	20	177	161	—	338	—	—	87	161	90	—	297	9	26	—	6	Kalmar »
77	71	6	44	33	—	77	—	—	20	38	19	—	73	1	2	—	1	Gotlands »
207	175	32	99	108	—	205	2	—	53	105	49	—	162	20	18	—	7	Blekinge »
266	263	3	162	104	—	266	—	—	71	114	81	—	221	18	17	—	10	Kristianstads »
351	297	54	190	161	—	348	3	—	110	153	88	—	260	17	37	—	37	Malmöhus »
204	189	15	117	87	—	204	—	—	56	88	60	—	191	1	11	—	1	Hallands »
279	210	69	149	130	—	277	2	—	83	123	73	—	253	8	14	—	4	Göteborgs och Bohus »
380	366	14	198	182	—	378	2	—	82	191	107	—	356	7	17	—	—	Elfsborgs »
338	19	319	194	144	—	338	—	—	94	157	87	—	282	16	34	—	6	Skaraborgs »
590	569	21	341	249	—	589	1	—	162	251	177	—	530	9	43	2	6	Vermlands »
324	310	14	189	135	—	324	—	—	107	132	85	—	244	23	51	—	6	Örebro »
129	113	16	75	54	—	129	—	—	37	62	30	—	104	9	7	—	9	Vestmanlands »
375	361	14	186	189	—	375	—	—	103	155	117	—	345	3	21	—	6	Kopparbergs »
242	205	37	125	117	—	241	1	—	71	102	69	—	168	27	37	—	10	Gefleborgs »
214	194	20	115	99	—	186	28	—	54	105	55	—	192	3	13	—	6	Vesternorrlands »
146	143	3	83	63	—	146	—	—	41	64	41	—	139	2	2	—	3	Jemtlands »
163	157	6	99	64	—	163	—	—	28	79	56	—	159	—	4	—	—	Vesterbottens »
109	105	4	72	37	—	109	—	—	23	55	31	—	98	—	9	—	2	Norrbottens »
6,295	5,519	776	3,489	3,806	—	6,241	44	10	1,684	2,872	1,729	10	5,326	225	548	4	102	Summa.

Bil. B. Vetenskapliga iakttagelser.

Om influensa.

Af de orsaker, som medverkat till uppkomsten af sinnessjukdom, hade å Lunds hospital under redovisningsåret influensa varit den mest betydande. Denna sjukdom skall nämligen i ej mindre än 18 fall (eller nära en fjerdedel) af de 78 fall, för hvilka någon orsak angifvits, hafva bidragit till sinnessjukdomens uppkomst. Under år 1891 inträffade 11 fall och under år 1890 tillsammans 8 fall af sinnessjukdom efter influensa bland de å Lunds hospital intagna. Under de tre sista åren har alltså Lunds hospital intagit tillsammans 37 personer, som blifvit sinnessjuka efter influensa och sannolikt i någon mån i följd af denna.

Mot slutet af år 1891 uppträdde å Lunds hospital en epidemi af influensa, som spred sig öfver hela anstalten. Årets sista veckor insjuknade 29 (22 män och 7 kvinnor) och de första veckorna af redovisningsåret ytterligare 71 (19 män och 52 kvinnor). Hela epidemien omfattade alltså jemnt 100 personer (41 män och 59 kvinnor) eller fullt 28 procent af anstaltens hela sjukpersonal. Sjukdomen var denna gång både mera spridd och intensivare än vid den epidemi, som gick derstädes i början af år 1890, då endast 25 af de sinnessjuka voro angripna och ingen dog. I sista epidemien afledo deremot två patienter af mankön och en af qvinkön. Någon nämnvärd inverkan på sinnessjukdomens förlopp visade sig ej i något fall. För öfrigt angreps äfven denna gång liksom vid förra epidemien anstaltens icke sinnessjuka befolkning till relativt ännu större antal än de sinnessjuka.

(Öfverläkaren Prof. S. Ödman.)

Om dementia paralytica.

Båda de vårdade paralytiska patienterna hafva affidit. Hos den ena, en 36 år gammal kvinna, var sjukdomens början okänd — hon hemsickades sjuk från Finland sommaren 1890 — hon intogs å Nyköpings hospital den $\frac{3}{1}$ 1891, hade under vistelsen derstädes flera apoplektiska anfall och afled marastiskt den $\frac{31}{12}$ 1892. Den andre, en 47 år gammal man, hvars sjukdom börjat i maj 1891, inkom den $\frac{28}{10}$ 1892 i ett så uselt tillstånd, att han lefde blott tre veckor efter intagningen och dog apoplektiskt. Båda dessa patienter hade haft syfilis, och den sistnämnde hade före intagningen utan förbättring genomgått en energisk anti-syfilitisk behandling.

(Hospitalsläkaren J. W. Granberg.)

Å sjukhemmet »Tufvan» vårdades under år 1892 för dementia paralytica en 24 år gammal qvinlig patient. Sjukdomen var fullt utbildad, med fortskridande förlopp sedan ett år. Vid 4 års ålder hade hon förvärfvat syfilis genom smitta från en tjenarinna.

Det märkliga med detta fall är såväl paralysens tidiga uppträdande, som ock det tidiga förvärfvandet af syfilis, hvilka båda omständigheter dock kunna sättas i samband med hvarandra.

(Sjukhemmets läkare J. Jonsson.)

Fall af brandig mjelte och pyleflebit.

Sjukdomshistoria.

Soldathustrun K. A. L., 56 år gammal, intogs å Lunds hospital den 18 december 1889. Inom hennes släkt hade ej förekommit någon nerv- eller sinnessjukdom. Pat., som lärer hafva haft ett häftigt lynne, blef, enligt läkarebetyget, dateradt 21 nov., sjuk sistlidne juli månad med »bröstvärk och ängslan»; derefter värk i hela kroppen (i sept.) och hon svettades hvarje natt, någon gång äfven under dagarne, hvilket fortfor omkr. en månad. Mot slutet af sept. blef pat. oförmögen till göromål samt stundtals våldsam. I slutet af okt. ökad ängslan och oro. Lynnet retligt, stundom våldsamt; sinnesstämningen orolig, nedstämd, svärmodig, retlig. Pat. har ofta yttrat leda vid lifvet och velat dö, men icke gjort sjelfmordsförrök ej heller visat några andra drifter. Inga hallucinationer. Minnet godt. Tankeverksamheten liflig; hon talar ständigt om sin son, som hemkommit från Amerika välbergad. Hon anser sig och honom »förspilda», talar ständigt härom, äfvensom att hon vill dö. Hon anser sonens affärer vara alldeles förstörda och tror, att äfven han blir sinnessjuk samt bryr sig ej om sitt eget hem. Sömmen klen. Hon är blodfattig. Såsom orsak uppgifves, att sonen betalt för mycket för ett af honom inköpt hemman.

Närvarande tillstånd den 23 dec.

Längd 162 cm. Vigt 53,900 kgm. Kroppsbyggnad teml. ordinar. Hull och muskulatur klena. Allmänna utseendet angifver nedsatta krafter. Hufvudet välformadt, dess mått har pat. envist vägrat låta taga. Hy gråblek. Hårets färg cendré gråsprängdt. Ögonen blå.

Pat., som vistas å C, der hon ligger till sängs, företer ett oroligt och af ångest prägladt ansigtsuttryck. Förmågan af lystring och uppmärksamhet är nedsatt; hon vrider idkeligen händerna, beklagar sig och jemrar sig högljudt, emedan hon är så olycklig. Hon har nämligen gjort så mycket ondt, utan att närmare kunna ange huru, och därför skall hon hänga på korset. Hon kan besvara elementarfrågorna, uppgifver ock, att sonen har en god ekonomisk position, och att familjeförhållandena äro goda, men städse återkommer hon med sina dystra funderingar: Jag har gjort så mycken olycka och förspillt hela världen! I sitt sinne har hon hört den ondes röst tillhviska sig så mycket, och derjemte har hon i lyktgluggen sett den onde; »han var så svart, så svart!» Vidare har pat. en gång efter sjukdomens utbrott sett »bäckamannen» såsom en skugga följa sig hem; äfven såg hon honom å vattnet och tyckte sig iakttaga, hur han ej kunde sjunka. Betjenningen meddelar, att pat. de två första dagarne låg rätt stilla, ehuru med samma ängslan som nu; derefter började hon blifva i hög grad agiterad och orolig, med högljuddare jemmer än förut, isynnerhet då någon inträdde i rummet till henne. Den 20:e fick hon på f. m. 2 ctgm morf. subk. med någon lugnande inverkan. Sedan den 21:e har hon 1 kbcm opiidroppar 2 ggr. dagl. Vägrar dock ibland. Matlusten ojemn. Nätterna emellanåt oroliga. Sinnesorganens funk-

tioner utan anm. Från sensitiva och motoriska sferen inga gröfre rubbningar. Organen friska, urinen likaså. Ord. jern. Afföring utan anm. Snygg.

^{28/12.} Pat. vägrar taga opium. Nätterna likasom dagarne lugnare. Hon ligger vanligen tyst och stilla; till A₂.

^{31/12.} Tillstånd detsamma.

1890 ^{31/1.} Den 2:e ökades opiet på grund af tilltagande oro och jemmer till 1½ kbcm. Den 9:e höjdes dosen till 2 kbcm 2 ggr dagl. Vid månadens slut gjorde pat. sig skyldig till personförväxling, i det hon om en sköterska yttrade, det denna hela sommaren hjälpt församlingen derhemma att ställa till förtret. »Här har samma sköterska en gång under benämningen socker gifvit pat. någon hoprörd smörja som framkallade plågor i maggropen. Sköterskan hade ock varit med om att i hemmet röka pat.» Pat. har vidare yttrat såsom sin förmodan, att modren är hängd och barnen häktade.

^{28/2.} Den 1:e ökades opii-dropparne till 3 kbcm 2 ggr dagl. Mot månadens slut föreföll pat. något lifvigare, jemrade sig mindre. Vistas uppe. Arbetar, äter bra. Ibland klagar pat. öfver värk i armarne. Någon gång en morfin-injektion i stället för opiet.

^{30/4.} Pat. är till det psykiska temligen oförändrad. Hon arbetar flitigt, äter bra, soffer vanligen ganska bra nattetid. Ofta jemrar hon sig och klagar öfver att det är så illa stäldt med henne, att hon syndat så mycket o. s. v. För värk i armarne har pat. erhållit varma bad, morfininsprutningar, konstant ström, hittills med föga verkan.

^{31/5.} Den 1:e minskades opiet till 2 kbcm. Den 5:e iaktogs ökad oro och agitation, hon jemrade sig och skrek, ansåg sig syndfullare än förr, fördes till C; opiet höjdes till 3 kbcm 2 ggr dagl. Den 6:e hade hon lugnat sig, återflyttades till A. Vid samtal med pat. den 11:te påstod hon, att sonen från Amerika hemfört guldsand i magen, och hade denna guldsand kommit hit och blifvit genom exkrementerna lagd i nattkärlet. »Karna på C hade klädd i karlkläder hemtat sonen från A., och han hade vistats här 3 månader. Det guld, som på ofvannämnda sätt aflevererades, skulle komma henne och släkten till godo, så att hon fortfarande kunde vistas här. Mannen funnes här äfven.» Hon var så glad, så att hon kunde hoppa, som hon sade, och måste på grund af stoj och oro föras till C. Följande dag — den 13:e — var hon mera stillsam af sig och återfördes till A. Den 16:e yttrade hon, att en annan pat. verkat derhän, att hon fått hundar och kattor i magen. Den 28:e vägrade hon taga opium, den 31:e ord. jern, emedan hon kände sig trött. Derjemte besväras hon af värk i armarne.

^{30/6.} Under innevarande månad har pat. förhållit sig stilla vid sitt arbete; hon är ängslig, tror sig hafva gjort de hemmarvarande olyckliga. Påstår, att hon inser, att ej mannen eller sonen finnas här.

^{31/8.} Vid samtal den 11:e påstod pat., att hennes tal om sonens hemkomst från Amerika och det guld han hit medfört vore »bara hams»; det hade så kommit för henne; men nu insåg hon, att hennes yttrande i denna riktning berodde på sjuklig inbillning liksom ock hennes påstående, att en härvarande sköterska varit behjelpig med att röka henne i hemmet. Hon sade sig vara så ängslig och trodde sig skola straffas för de många synder hon begått, erhöll 1 kbcm opiidroppar 2 ggr dagl. Ingen värk i armarne. Mot månadens slut samma tillstånd.

^{30/9.} Ökad oro iaktogs den 7:e. Vägrade ibland äta, emedan hon förmodade, det gift lades i maten; den 15:e vägrade hon taga opium. Mot månadens slut inträdde ett lugnare skede.

^{31/10.} Den 6:e började pat taga jern.

^{30/11.} Den 20:e meddelade pat., att hon, under det hon låg till sängs å A₂, såg så mycket vackert, hon såg en dufva i lyktlågan, såg tafloer å väggarne och ett litet djur i fönstret; tyckte att det kom guld ned från taket. För närvarande röjer hon ängslan, jemrar sig, erfar dock ej skuldkänsla. Anser, att hon och de hemmarvarande blifva olyckliga på grund af mystiska åtgärder från annan persons sida, hvarvid hon tycks syfta på den person, som svafvade henne. Vill ej taga jern; får kinapiller. Den 27:e flyttad på försök till konvalescentafdelningen. Hon är flitig i arbete.

^{31/12.} Emellanåt jemrar pat. sig mycket, gråter och beklagar sig, anser, att barnen äro förstörda. Deltager vanligen i arbete.

1891 ^{31/1.} Pat. är oförändrad, vägrar taga föreskrifven medicin.

^{28/2.} Pat. hade lyckats rymma, men ertappades. Vid återkomsten sade hon, att hon ännat dränka sig i ån.

^{30/4.} Emellanåt klämsel i maggropen. Vägrar medicin, ibland tager hon emot morfin.

^{30/6.} Pat. har öfver en vecka visat ökad oro och ängslan, en dag varit å C. Hon går af och an jemrande sig, säger att här görs så mycket hyss; kan intet företaga, ty allt hvad hon gör kommer ut till allas kännedom. Arbetar ej.

^{31/7.} Fortfarande i samma tillstånd af ökad oro och agitation. Hon vägrar all medicin utom morfin, som hon får 2 ggr i veckan. Då någon nyanländ person visar sig, säger hon, att denna kommit för att döma henne. Då någon skrifer bref, tror hon, att det gäller henne o. s. v.

^{30/11.} Hon vägrar medicin. Fortfarande mycket jemmersam och orolig, samt ser i alla omgifningens åtgöranden åtgärder mot sig vidtagna.

^{31/12.} Ingen förändring.

1892 ^{30/6.} Influenta i början af jan.; föröfrigt ingen förändring under året.

^{30/9.} I slutet af aug. började pat. klaga öfver smärtor i maggropen jemte ömhet i venstra sidan; pat. lades till sängs, det konstaterades feber (se uppgiften om patientens febertemperatur), ömhet i maggropen, belagd tunga, samt något kortare ton öfver venstra lungans nedersta del, hvarjemte äfven resp. ljudet här vid flera tillfällen hördes svagare än på motsvarande högra sidan. Pat. klagade derjemte öfver håll i venstra sidan. Under sept. månad var febern fortfarande hög; pat. var städe något obstruerad, vid flere tillfällen konstaterades tydlig mjeltförstoring, hvarjemte pat. alltid ömmade vid tryck eller perkussion öfver mjelten äfvensom i veka lifvet å venstra sidan. I början af sept. hostade pat. upp ett sparsamt kattarralt sputum, mot midten af mån. hade upphostningen försvunnit. Ett par gånger tyckte man sig höra gnidningsljud från v. lungans nedre del i axillarlinien. En profpunktion verkställdes men gaf fullständigt negativt resultat. Pat. har cing. nept. Den 27:e sept. iaktogs i veka lifvet baktill å v. sidan en ringa utbuktning, som vid palpation fluktuerade. Allmänna tillståndet så småningom försämradt. Feber. I dag den 30:e, har under behöriga försigtighetsmått en incision i det sjuka stället skett, hvarvid uttömdes en del illaluktande var. Ett reffen kändes delvis blottadt och delvis naggadt i kanten.

⁷/₁₀. Afsöndringen från såret fortfarande illaluktande, sårkanterna grågröna. Feber. Allmänna tillståndet klen. Pat. har änyo börjat hosta. Hon hostar upp ett segt och ytterst illaluktande sputum. I dag resektion i det sjuka reffbenet, hvarvid ett 3 ctms stycke borttogs. Ord. Myrtoikapslar. Rassel iaktogs från venstra lungans nedre del. Kortare ton här än å motsv. höger sida.

⁹/₁₀. Fortfarande hög feber, illaluktande afsöndring, illaluktande, segt sputum.

¹³/₁₀. Febern minskad, allmänna tillståndet ytterligare försämradt. I öfrigt oförändrad.

¹⁸/₁₀. Pat. har i dag afidit.

Uppgift om patientens febertemperatur:

Den 30 Augusti	f. m.	38°	e. m.	39,1°
» 31 »	»	38,4°	»	40°
» 1 September	»	37,4°	»	39°
» 2 »	»	38,3°	»	39,3°
» 3 »	»	38,2°	»	38,9°
» 4 »	»	38°	»	39°
» 5 »	»	38°	»	39°
» 6 »	»	38,4°	»	38,6°
» 7 »	»	38,2°	»	39,6°
» 8 »	»	38,4°	»	39,4°
» 9 »	»	38,4°	»	40°
» 10 »	»	38,4°	»	39,8°
» 11 »	»	38,6°	»	39,6°
» 12 »	»	38,8°	»	40,4°
» 13 »	»	39°	»	38,2°
» 14 »	»	38,4°	»	39°
» 15 »	»	38,5°	»	38,5°
» 16 »	»	38,8°	»	39,6°
» 17 »	»	38,8°	»	39°
» 18 »	»	38,6°	»	39,8°
» 19 »	»	38,3°	»	39,1°
» 20 »	»	39,5°	»	40°
» 21 »	»	39,2°	»	40°
» 22 »	»	38°	»	39,9°
» 23 »	»	39,5°	»	39,5°
» 24 »	»	40°	»	39,6°
» 25 »	»	39,5°	»	40°

(Öfverläkaren Prof. S. Ödman.)

Liköppningsberättelse.

Liköppning förrättades den 18 oktober 1892.

Kroppen spenslig, välbildad, temligen mager. Muskulaturen något reducerad. Likstelhet måttligt kraftig i alla ledgångar. På venster sida i mjeltraktet ett femöresstort sår som leder in till en djupt under huden befintlig hünsäggstor håla, hvilken dock ej når genom pleura costalis, men når nära till den samma (vid

uttagandet af lungan brast denna). Vid närmare bestämmandet af läget för ihåligheten, så behöfves den ligga strax ofvan diafragmas insertion. Två reffben hafva för någon tid sedan här resecerats.

Hudfärgen i allmänhet gråblek; öfver kroppens baksida spridda likfläckar. Inga tecken till förruttnelse.

Hufvudet. Kalotten välformad, måttligt tjock, ringa diploë. Dura mater utan anmärkning. Arachnoidalfransarne mindre än normalt, fast ej i påfallande grad. Arachnoidea endast på enstaka fläckar opak, ej förtjockad. Kärlen å hjernans yta måttligt fyllda. I subarachnoidalrummen något, fast obetydligt ödem. Pia mater aflossar lätt. Sidokamrarne något utvidgade. Ependymet glatt, ej förtjockadt. Plexus blekt blåroda. Stora hjernans hvita substans temligen fast, i snittet fugtig, vackert rosafärgad, ökad blodprickighet. Öfriga delar af hjernan utan skönjbara förändringar.

Vid ryggmärgen och dess hinnor inga skönjbara förändringar.

Hjerta och lungor utan anmärkning.

Vid bukorganens läge torde anmärkas: Lefvern står temligen högt och likaså magsäcken. Tjocktarmen betydligt uppdrifven af gas och når med en stor slynga från colon transversum långt ned i bukhålan. Peritoneum glatt och glänsande. Ingen utgjutning i bukhålan. Vid öfverskärande af vena porta framväller en blodblandad varig tjock massa. Sådan finnes äfven i vena lienalis, hvilken är vid och gapande. I mesent. venerna intet anmärkningsvärdt. Väggan af portåderstammen och grenarne i lefvern är injicerad och svälld och på senare stället iakttages här och hvar i smältning stadda vid väggen sittande tromber. Lefvern förstörad kapseln här och hvar med ett lindrigt i organisation stadt fibrinöst anflog. Konsistensen slapp. Färgen på ytan blek, grårod, med tydlig dragning åt gult. Snittytan i allmänhet af samma färg som ytan. Acini mycket betydliga med mäktiga gulaktiga upphöjda periferier och insänkta rödaktiga centra. Ur alla de stora och medelstora portådergrenarne framväller ett vackert, tjockt var. Gallblåsan innehåller en ringa mängd galla samt fyra stora kolesterinstenar. Fundus af magen är med mjelten mycket intimt fastvuxen. Härigenom har en rätt betydande skrumpning egt rum i serosan, så att slemhinnan å motsvarande ställe ligger i många veck och fallor. För öfrigt vid mage och tarmar, mesenterium, pankreas, njurar och binjurar ej något att anmärka. Mjelten är i sitt yttre omfång dels vidvuxen och dels fastlödd. Den är betydligt förstörad, ser missfärgad ut, kännes ojemt knölig. På snittytan ses följande: Endast en ringa del af parenkymet är intakt, men detta löst och sladdrigt, missfärgadt. Större delen är upptagen af brandiga partier, som äro temligen fasta liksom infarkterade, men med talrika nedsmälta ofta varblandade härdar. Mellangärdet är på ett femöresstort ställe äfven brandigt sönderfallet, och likaså ett valnötstort ställe af lungan. Detta senare dock väl begränsadt. I uterus talrika små fibromyomer.

(Prof. Dr Hans Bendz.)

Enskilda anstalter för sinnessjuka.

Sedan år 1882 har *Holmehus'* vårdanstalt för nerv- och sinnessjuka kvinnor egt bestånd. Under innevarande år har Kongl. Maj:t lemnat tillstånd att, i enlighet med § 52 af Nådiga Stadgan den 2 november 1883 angående sinnessjuka, ytterligare tvenne enskilda vårdanstalter må inrättas, nämligen »Tufvan» invid Sundbyberg i närheten af Stockholm för nerv- och sinnessjuka män och kvinnor, samt Katrinelund invid Malmö för nerv- och sinnessjuka kvinnor.

1. Holmehus vårdanstalt.

Anstalten har tillåtelse att emottaga 12 sjuka kvinnor. Från förra året qvarlågo 11 sjuka. Under året intogos 2 sjuka och utskrefvos 2 såsom tillfrisknade. Vid årets slut qvarlågo således 11 sjuka. Tolf hafva vårdats för enkel sinnessjukdom, en för fånighet. De två under året intagna ledo af melankolia. Båda voro ogifta, den ena hade insjuknat vid åldern 16—20, den andra vid åldern 26—30. Ärftliga anlag voro påvisade för en, antagliga orsaker voro icke kända, båda tillhörde handelsklassen. De tillfrisknade voro i en ålder af 46—50 år, hade vistats å vårdanstalten kortare tid än två år. På tio år hade 41 varit vårdade af hvilka 15 tillfrisknat. Af dessa 15 tillfrisknade hade 14 vårdats å anstalten kortare tid än två år. Ingen har under året affidit och några andra sjukdomar hafva ej förekommit än ett fall af halsfluss och ett fall af luftrörskatarr.

2. Sjukhemmet Tufvan.

Tillåtelse att inrätta denna anstalt meddelades genom Nådigt Bref af den 9 maj 1890 och i början af redovisningsåret afsynades den och togs i bruk.

Anstalten har tillåtelse att på en gång emottaga 10 sjuka män och 10 sjuka kvinnor. Under året har *vårdats* 31 män och 21 kvinnor, af hvilka 23 män och 13 kvinnor blifvit afförda, 8 män och 8 kvinnor qvarlågo vid årets slut. Ut af de afförda voro 10 män och 5 kvinnor tillfrisknade, 4 män och 1 kvinna

förbättrade, 5 män och 6 kvinnor oförbättrade, 4 män och 1 kvinna afledo. Af de vårdade ledo 3 män och 4 kvinnor af tungsinne, 14 män och 11 kvinnor af ursinne, 5 män och 2 kvinnor af förryckthet, 1 man och 3 kvinnor af svagsinhet, 7 män och 1 kvinna af sinnessjukdom med förlamning, 1 man af fånighet. Före intagningen hade sjukdomen egt bestånd kortare tid än två år i 43 fall. Åldern vid intagningen vxlade från 16—20 år till öfver 70 år. I afseende på civilstånd voro 27 ogifta, 19 gifta, 2 enklingar, 3 enkor, en frånskild hustru. Af dementia paralytica lidande voro 5 gifta och hade barn, 3 ogifta. Ärftliga inflytelser hafva påvisats i 16 fall. Af sjukdomsorsaker hafva syfilis, öfveranstängning, kärlek och missbruk af spirituösa drycker intagit främsta rummet.

Orsak till de timade dödsfallen var en gång aftyning, en gång hjernblödning, en gång sjukdom i hjerta och blodkärl, två gånger sjelfmord.

De tillfälliga sjukdomar, som förekommit, hafva varit influenza, urethritis gonorrhöica, icterus catarrhalis, phlegmone, furunculus och strictura urethræ.

3. Katrinelunds vårdanstalt.

Tillåtelse att öppna denna anstalt är meddelad genom Nådiga Brevet af den 29 januari 1892.

Anstalten har tillåtelse att till samtidig vård emottaga 10 sjuka kvinnor.

Under året hafva 14 kvinnor erhållit vård, af hvilka 2 tillfrisknat, 2 förbättrats, 2 blifvit afförda oförbättrade, 1 affidit; 8 qvarlågo vid årets slut. Af de vårdade ledo 10 af tungsinne, 1 af ursinne, 3 af förryckthet, 1 af sinnessjukdom med fallandesot. Åldern för insjuknandet vxlade mellan 16 och 60 år. I afseende på civilstånd voro 10 ogifta, 4 gifta, 1 enka. Blott i ett fall kunde ärftlig belastning konstateras. Sjukdomens orsaker voro i de flesta fall okända. Det enda dödsfallet var ett sjelfmord (hängning). Endast tre fall af tillfälliga sjukdomar hafva förekommit, nämligen 1 af sjukdom i synorganen och tårverktugen, 1 fall af kronisk luftrörsinflammation, 1 fall af bulnad.

